Ispanya hükûmeti Valans şehrinde yerleşerek çalışmağa başladı.

AKŞAM

Fransız sosyalist kongresi hürriyetlerin muhafazasını istiyor.

Sene 19 — No. 6489 — Fiatı her yerde 5 kuruş

PAZARTESİ — 9 TEŞRİNİSANİ 1936

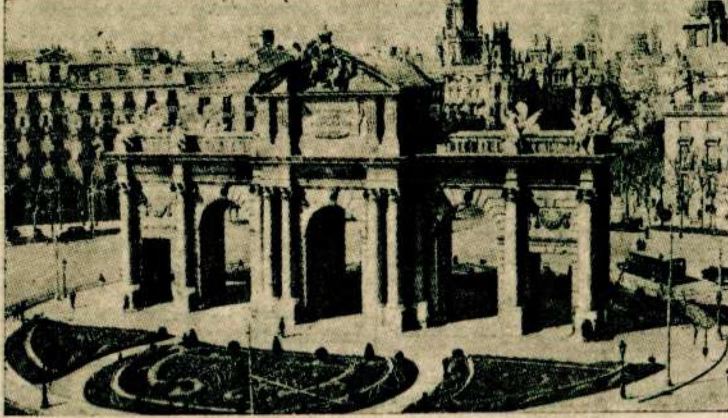
Telefon: 24240 (İdare) - 24249 (Tahrir) - 24243 (Matbaa) - 20113 (Klişe)

Madridde çok şiddetli muharebeler oluyor

Hükûmet Valansta işe başladı, sonuna kadar harbe devam edilecek

Barselonda bir Sovyet hükûmeti kurulacağı söyleniyor

Madridde resmî binalardan bir kısmı havaya uçuruldu, bir kısmı yanıyor

Madridden bir görünüş

Paris 8 (Akşam) — Buraya gelen haberlere göre Madridde muharebeler devam ediyor. Asiler yedi noktadan şehre hücum etmişlerdir. Milisler şiddetli bir mukavemet göstermişlerdir.

Asilerin topçu kuvvetleri tarafından atılan güllelerden bir kısmı şehre düşmüş ve epi zayiata sebep olmuştur.

Bir aralık milisler şiddetli bir mukabil taarruza geçmişler ve asileri dört kilometre kadar sürmeğe muvaffak olmuşlardır. Fakat şiddetli top ateşi karşısında milisler tekrar çekilmişlerdir. Asiler cenup istikametinden şehrin kenarına kadar gelmişlerdir. Burada sokaklarda çok şiddetli muharebeler oluyor.

YANAN BİNALAR

Paris 8 — Gazetelerin yazdığına göre anarşistler Madridde bir çok resmî binaları uçurmuşlardır. On bin rehineden mühim bir kısmı ölmüştür. Bunlar uçurulan cephane deposunda bulunuyorlardı. Bir çok binalar yanıyor.

HÜKÛMET VALÂNSDA

Paris 8 — İspanya hükûmeti Madridden Valansa hareket etmiştir. Valânsde halk hükûmet erkânını tezahüratla ve alkışlarla karşılamıştır. Halk cumhuriyeti sonuna kadar müdafaa etmeğe karar vermiştir.

Madridden bildirildiğine göre, Sovyet sefareti heyeti de Madridden Valânse hareket etmiştir.

HARP DEVAM EDECEK

Paris 8 — İspanyanın Paris sefiri gazetecileri kabul ederek şu beyanatta bulunmuştur: «Hükûmetin Madridi terk etmesi harbin durması demek değildir. Bilâkis büyük bir şiddetle devam edilecektir. Madridin terki harp hadiselerinden biridir. Bu hadise harbin bitmesi üzerinde tesir yapamaz.»

KATALONYA HÜKÛMETİ KURULACAK MI?

Paris 8 (A.A.) — Gazetelerin ekserisi Madridin bilkuvve zaptedilmiş olduğu mütalâasını serdetmekte ve bir Katalonya cumhuriyeti ilân edilip edilmiyeceğini sormaktadır.

Petit Parisien gazetesi, diyor ki: Nüvesi Katalonyada olmak üzere bir Sovyet cumhuriyeti ilân edilmesi çok muhtemeldir. Bu cumhuriyet, kendisini bütün memleketlere tanıtmağa uğraşacaktır. Fransanın böyle bir teşebbüsü açıkça reddetmesi icap eder.

(Devamı 5 inci sahifede)

B. Tahsin Uzerin beyanatı

Iki yıl sonra şark illeri yüksek refaha kavuşacak

Erzurumda yepyeni bir şehir kurulacak; şimendifer inşaatı süratle ilerliyor

Ankara 7 (Hususî muhabirimizden) — Bugünlerde şark vilâyetlerimizde hümmalı bir imar faaliyeti olduğu ve her sahada cezrî bir kalkınma hareketine girişildiği malûmdur.

Kültür, bayındırlık ve imar sahasında büyük bir cahd ile yürüyen Şark vilâyetlerimizin değerli umumî müfettişi bay Tahsin Uzer bu defa mıntakasını alâkadar eden meseleler hakkında hükûmetle temas etmek için Ankaraya geldiği zaman Şark vilâyetlerimizdeki kalkınma hareketlerinin mahiyetini onun ağzından dinlemeyi bir fırsat eddederek kendisini ziyarete gittim.

B. TAHSİN UZERİN BEYANATI

Beni büyük bir nezaketle kabul eden bay Tahsin Uzer üçüncü umum müfettişliğin ihtiva ettiği sekiz vilâyetteki faaliyeti sade bir ifade ile şöylece izah etti:

— Doğu illerinde dikkate değer bir hareket ve faaliyet vardır. Şimendifer inşaatı Erzincandan ve Erzurumdan karşılıklı olarak süratle ilerlemektedir. Burada büyük köprüler ve tüneller yapılmaktadır. Erzincan, Erzurum istasyonlarının yerleri tesbit edilmiş, projeleri yapılmıştır. Önümüzdeki ilkbaharda inşaata başlanacaktır.

TRABZON - İRAN TRANSİT YOLU

Diğer taraftan Trabzon - İran transit yolu üzerinde mühim ameliyat vardır. Nafia vekâleti bu yolun mümkün olduğu kadar kısa bir zaman içinde bitirilmesini iltizam etmektedir. Bizde bunu temine uğraşıyoruz. Önümüzdeki yaz bu yolun yüzde doksanı mükemmel surette bitmiş olacaktır.

Doğu illerinde 16 şehir ve kasabanın elektrik işleri ibtidai mukaveleye bağlanmış, projesi yapılmıştır. Ağrı vilâyetinin elektrik tenviratı başlamıştır. Yakında Artvin tesisatına da başlanacaktır.

TEMİZ VE SIHHÎ SU

Şark vilâyetlerimize temiz ve sıhhî suyu getirmek yolundaki gayretlerimiz semereli neticeler vermektedir:

Üçüncü umumî müfettiş B. Tahsin Uzer

Kars, Iğdır içme suları projeleri bitirilerek münakasaya konmuştur. İki yüz bin lira sarfile başarılacak olan bu mühim sıhhî mesele halkı çok sevindirmiştir.

Erzurum ve Erzincan içme sularının esas tesisatını nafia vekâleti üzerine almıştır. Şehir şebekeleri belediyelerce yapılmaktadır. Şimdi en mühim mesele Trabzon içme suyu meselesidir. Değerli nafia vekili Ali Çetinkaya onu da çok ehemmiyetle nazarı dikkate almıştır. Çok yakında halledileceğine emin olabiliriz.

ERZURUMDA YEPYENİ BİR ŞEHİR

Erzurumda yepyeni bir şehir vücuda getirmek kararındayiz. Bir milyon lira sarfedilecek olan yeni Erzurum

(Devamı 5 inci sahifede)

Iplik buhranı yüzünden şikâyetler artıyor

Denizlideki tezgâhların yazısı çalışamaz bir hale geldi

İktasad vekâleti iplik buhranı hakkındaki tetkiklerini bitirmiştir. Alınan haberlere göre vekâlet, buhrana mani olmak için dışarıdan iplik getirilmesine müsaade edecektir. Son günlerde pamuk ipliği paketleri 550 kuruşa kadar yükselmiştir. Hattâ bu fiate iplik bulamıyanlar bile vardır. Mevcud iplik fabrikalarının fiatleri arttırmasındaki sebebin ihtikârdan ziyade, ihtiyaca kâfi derecede mal yetiştirmemesinden ileri geldiği anlaşılmıştır.

İplik buhranının en ziyade küçük dokuma imalâthanelerinde büyük tesiri görülmüştür. İstanbuldan başka pamuklu dokuma sanayiinin bulunduğu Bursa, Merzifon, Kastamoni ve Denizli vilâyetlerinde şikâyetler başlamıştır. Denizli dokumacıları, bu meseleler hakkında iktisat vekâleti ile temas etmek üzere aralarında bir murahhas seçmişlerdir.

Denizli dokomacılar murahhası İsmail, Ankaraya giderken İstanbula da uğramıştır. Kendisile görüştüklerimizi aşağıya yazıyoruz:

—«Vilâyetimizde 8000 den fazla pamuklu tezgâhı çalışmaktadır. Yalnız Kadıköy nahiyesinde 1150 tezgâh vardır. İplik buhranı yüzünden tezgâhların yarısı çalışamaz bir hale gelmiştir. Bu yeni buhrandan en ziyade Kadıköy dokuma müstahsilleri müteessir olmuşlardır. Çünkü Kadıköy, ziraate müsait bir yer değildir. Orada ancak dokumacılık yapmak kabildir. Bu itibarla dokuma tezgâhlarının çalışamaz bir hale gelişi, Kadıköy halkı üzerine büyük bir tesir yapmıştır. Dışarıdan pamuk ipliği getirilmediği takdirde, bu buhran daha ziyade artacaktır.»

Dokumacı İsmail, Denizlide dokunan pamukluların ucuz olduğu için köylüye metresi 12 kuruştan satıldığını ve bu gibi tezgâhların köylü için çalıştığını söylemektedir.

(Devamı 5 inci sahifede)

HER GÜN BİR HATIRA

Osman paşa ile birlikte Plevnede nasıl dövüştüm?

Anlatan Harbiye mektebinin en eski mezunu mütekaid general Sakib

Yedinci sahifemizde okuyunuz

M. Mussolininin nutku ve Çekoslovakya

Nutuk bir çok noktalardan Çekoslovakyanın düşüncesine uymuyor

M. Krofta

Çekoslovakya dış bakanı M. Krofta Mussolininin nutkunun milletler cemiyeti, silâhları bırakma ve müşterek emniyet gibi birçok noktalarda Çekoslovakyanın noktai nazarına uygun olmadığını söyledikten sonra demiştir ki:

M. Mussolininin nutkunun Yugoslavyaya karşı ihtiva ettiği dostane sözlerden Macaristanın sulh muahedesinin tadili talebinin Yugoslavyanın aleyhine olmıyacağı ve bilakis Romanya ile Çekoslovakyanın zararına olacağı manasını çıkarmak garip olur.

Çünkü bu hükûmetler iyi bilirler ki kendilerinden birinin aleyhinde sulh muahedesinde yapılacak tadilât zaman geçtikçe diğerlerinin de zararına teşmil edilecektir. Meselâ Macaristan Çekoslovakyadan erazi alarak büyüyecek oolursa ergeç diğer devletlere karşı da muahedenin tadilini muhakkak istemeğe çalışacaktır.

— Gel şu zavallıya on para verelim, gittiğimiz yerde şefkattan, merhametten bahsederiz!...

Son dakika

Madrid henüz düşmedi, harp devam ediyor

General Franko, bir beyanname ile çocuk ve kadınların evlerden dışarı çıkmamalarını bildirdi

Paris 9 (Akşam) — Madrid hakkında kati haber yoktur. Çünkü gazetecilerin harekât sahasına yaklaşmalarına müsaade edilmiyor. Muhakkak olan bir şey varsa o da Madridin henüz düşmediğidir. Şehrin kenarında şiddetli muharebeler olmaktadır.

Dün Madridin düştüğü haberi üzerine Fransa hududuna yakın İspanya topraklarında asiler nümayiş yaparak havaya silâh atmışlardır. Kurşunlardan biri bir Fransız şimendifer memurunu yaralamıştır. Fransa İspanyayı protesto edecektir.

Moskovadan gelen bir habere göre Sovyet hükûmeti, merkezi Bilbao olan bask hükûmeti nezdine bir sefaret müsteşarı gönderecektir.

İSPANYANIN LONDRA SEFARETİNİN BİR TEBLİĞİ

Londra 8 (A.A.) — İspanyanın Londra büyük elçiliği, Madrid ile şehre iki mil mesafedeki köyler etrafında çetin muharebeler cereyan ettiğini, fakat asi kıtaattan hiç birinin henüz şehre girmemiş olduğunu ve şehirde âmme hizmetinin normal bir şekilde cereyan ettiğini bildirmektedir.

Elçilik, Madridin, Frankonun şehre girmesine müsaade etmemeye azmetmiş olduğunu ilâve etmektedir.

Paris 8 (A.A.) — Paris gazetelerinin hususî muhabirlerinin Madridden verdikleri haberlere göre, Madridde şiddetli sokak muharebeleri başlamıştır. Her ev bir kale haline çevrilmiştir.

General Franko bugün bütün şehri işgal edeceğini ümit etmektedir.

Diğer taraftan alınan bir habere göre, elçilerin en eskisi olan Şili büyük elçisi, hükûmet nezdinde bir demarş yaparak Madriddeki diplomatların yerlerinde kalmak istediklerini bildirmiş ve nasyonalistler şehri işgal ederlerken rehinelerin öldürülmemesi için tedbirler alınmasını istemiştir.

GENERAL FRANKONUN BEYANNAMESİ

Salamankue 8 (A.A.) — General Franko bugün Madrid ahalisine hitaben bir beyanname neşretmiştir. Radyo ile neşredilen ve tayyarelerle şehre dağıtılan bu beyanname şudur:

Madridliler,

Madrid kurtulcaktır, sakin olunuz, ve ateş hattından uzakta durunuz. Çocuklarınızı evlerde tutunuz. Disiplinli miliyetperver kıtaat sizi himaye edeceklerdir. Kimsenin telâşa düşmesi için sebep yoktur. Biz yalnız cürüm işliyenleri cezalandıracağız. Silâhlarınızı bırakınız ve sizi aldatanları takip etmeyiniz bizimle birleşiniz ve «yaşasın İspanya» deyiniz.

Roma 9 (Akşam) — Vatikan nezdindeki İspanya sefareti bugün krallık bayrağı çekmiştir. İtalyan gazeteleri İtalyanın yakında Franko hükûmetini tanıyacağını bildiriyorlar.

Askerlik hakkında yeni bir kanun lâyihası

Fevkalâde ahvalde askere alınacak memurların işlerini mütekaidler ve kadınlar yapacak

Ankara 8 (Telefonla) — Fevkalâde ahvalde askerlik çağındaki devlet memurları vazifelerinden alındıkları zaman devlet işlerinin aksamadan devam edilmesini temine matuf bazı yeni hükümleri ihtiva eden bir kanun lâyihası hazırlanmak üzeredir.

Bu lâyihaya göre her hangi fevkalâde bir hal zuhurunda askere alınan devlet memurlarından boşalan yerlere, askerlikte kendilerinden istifade edilemiyenlerle yaşlı ve mütekait memurlar ve kadınlar geçecekler ve bu kimselerin gösterilen vazifeleri kabul etmeleri mecburî olacaktır.

Şimdiye kadar askerlik hizmetlerini bitirmiş olanlara böyle bir mecburiyet koyan bir hüküm mevcut olmadığı için bu kanunun hazırlanmasına lüzum görülmüştür.

Bugünlerde dahiliye müsteşarı B. Sabrinin başkanlığında toplanacak müsteşarlar komisyonu bu vaziyetteki memurları tesbit edecek ve lâyiha bilâhare millî müdafaa vekâletine verilecektir. Lâyiha bu toplantı devresinde meclise sevkedilecektir.

Bulgar kralı

Karadenizde tehlike atlattı ve sonra ticaret akademisini açtı

Sofya 8 (A.A.) — Reuter ajansının muhabiri bildiriyor:

Karadenizde kralı hâmil bulunan yat tehlikeye düşmüş ve imdadına destroyerler gönderilmiştir.

Kral yatın seyrini bizzat idare ederek, dört saat süren tehlikeli bir vaziyetten sonra limana girmiştir.

Sofya 8 (A.A.) — Bugün Sviştofda, kral Boris, tecim ve tarım bakanları hazır olduğu halde devlet tecim akademisi açılmıştır. Akademi, bu şehir ahalisinden iyiliksever M. Tzenofun bıraktığı para ile açılmıştır.

Paris borsasının kapalı bulunacağı günler

Paris 7 (A.A.) — Finans bakanının emri üzerine, kıymetler borsası teşrinisani ve kânunuevvel aylarında cumartesi günleri kapalı kalacaktır.

Arnavudluk kabinesi düştü

Tiran 8 (A.A.) — Kabine istifa etmiştir.

Romanyada

Millî Hıristiyan partisi büyük bir geçit resmi yaptı

Bükreş 9 (A.A.) — Alman ajansı bildiriyor: Juza ve Goza'nın idaresindeki millî hıristiyan partisi dün bir tezahürat tertip etmiş ve bu tezahürata partinin memleketin her tarafından gelen yüz binlerce azası iştirak etmiş alayın geçişi altı saat sürmüştür.

Halk, sekseninci yıl dönümünü tesid eden parti başkanı Juzayı pek ziyade alkışlamış ve Juza çiçek ve buket yağmuru altında kalmıştır.

Geçid saat 17 ye doğru nihayet bulmuştur.

Maltada Italyanca yasağı

Romadan Viyana gazetelerine bildirildiğine göre 1 teşrinisaniden itibaren Maltada noter ve diğer emsali müesseselerde İtalyancanın istimali menedilmiştir.

Stampa gazetesi İngilterenin bu yeni emrinden bahisle diyor ki:

«Millî haklarımız gasıbane ilhlâl edilmiştir. Bu emir Maltadaki İtalyan mahafilinde büyük tesir hasıl etmiştir.»

Bu Sabahki Telgraflar

Fransada halk cephesine hücumlar

Demokratlar birliği mücadele için bir takrir kabul etti

Paris 8 (A.A.) — Demokrat birliği kongresi, ittifak ile kabul etmiş olduğu bir takrirdeden sonra mesaîsine hitam vermiştir. Bu takrirde halkçılar cephesinin siyaseti takbih edilmekte ve şöyle denilmektedir:

Halkçılar cephesi, hürriyetleri kaldırmış, mülkiyet hakkını ihlâl etmiş, maliye işlerini berbat etmiş, hayat pahalılığını arttırmış ve Fransayı ecnebi ittifaklarından mahrum etmek muhatarasını tevlid etmiştir.

Takrir, içtimaî sulhün, cumhuriyet müesseselerinin serbesçe işlemesinin teminini, kadınların intihabata iştirâklerini nisbî temsil esasına istinaden intihap usulünün ıslahını, bütçede müvazene vücude getirilmesini istemektedir.

SOSYALİST KONGRESİ

Paris 8 (A.A.) — Sosyalist fırkası millî meclisi açılmıştır. Meclis, müstemlekât meselesini tetkik etmiş, hükûmetten matbuat hüriyetini temin etmesini talep etmeğe karar vermiş, haricî ve dahilî siyasete müteallik müzakerelere girişmiştir.

FRANSIZ KOMÜNİSTLERİ HALKÇILAR CEPHESİNE BAĞLI KALIYORLAR

Paris 8 (A.A.) — Komünist fırkası, sosyalist fırkasına bir mektup göndererek sosyalist - komünist anlaşması komitesine tayin etmiş olduğu âzanın kimler olduğunu bildirmiştir. Bu mektupta komünist fırkasının halkçılar cephesine olan merbutiyeti teyid edilmekte ve şöyle denilmektedir:

Bizim istediğimiz şey, halkçılar cephesi programının tatbikidir.

Kömür havzası

Dün Zonguldak havalisinde bayram yapıldı

Zonguldak havzasında maden kömürünün Uzun Mehmed adlı Türk çocuğu tarafından ilk defa bulunmasının 108 inci yıl dönümü münasebetile dün Zonguldak havalisinde bayram yapılmıştır.

Kömür havzamızın resmî hududu Ereğlinin Alaplı nahiyesinde Karataş suyundan Kurucaşile nahiyesinin Kapı suyuna kadar sahili takibeder. 200 kilometre kadar uzunluğunda ve 40 kilometre derinliğindedir. Fakat hakikatta kömür havzası bundan çok geniştir. 25 bin hektarlık saha dahilinde 36 damar vardır. Bunların kalınlıkları 0,6 den 10 metreye kadardır. Şimdi işletilen damarlar 1-3 metre kalınlığındadır.

Havzada da kömür miktarı iki milyar ton kadar kabul edilebilir.

Kömür bayramı Ereğlide de törenle kutlanmış ve bir heyet uzun Mehmedin Kestanecikteki köyünü ziyaret ederek çelenkler bırakmıştır.

Vergi cüzdanları

Ankara 7 — Vergi cüzdanları ihdası ve herkesin vereceği vergiyi bilmesi hakkındaki kanun tetkik ediliyor. Bu suretle vergi cibayeti kolaylaşacaktır.

Arap harflerini kullananlar

Ankara 8 — Arap harflerini kullananlar hakkında yeni tedbir alınmıştır. Bu gibiler hakkında kanunun 526 ıncı maddesi tatbik edilecektir. Bu madde üç ay hapis cezasını mucip olmakta, ayni zamanda meşhud suçlar usulü tatbik edilmektedir.

İstanbulda asırdideler

İstanbulda yüz yaşından yukarı 114 kişi bulunduğu anlaşılmıştır. Bunun kırk biri erkek, yetmiş üçü kadındır.

Hayatı ucuzlatmak

Bazı maddelerin gümrük resimleri indirilecek

Ankara 8 — Hayatı ucuzlatmak için tetkiklere devam ediliyor. Bütün vekâletler bu hususta araştırmalar yapıyorlar. Maliye vekâleti İsviçrenin aldığı tedbirleri tetkike başlamıştır.

Daha bir müddet hariçten almak mecburiyetinde olduğumuz maddelerin gümrük resimlerinin indirilmesi ihtimali vardır. Bu arada elektrik malzemeleri, makineler, nafıa işlerine ait levazım, radyo, spor malzemeleri, filmler, sinema makineleri vardır. Matbaa levazımı için de daha geniş muafiyet verilecektir.

Çahiliye vekili Ankaraya döndü

Evvelki gün şehrimize gelen Dahiliye vekili Şükrü Kaya dün akşam Ankaraya gitmiştir.

Kasım girdi

Dün Kasımın biri idi. Kasımın biri kışın başlangıcı sayılır. Halbuki birkaç gündenberi havalar çok mutedil gitmektedir. Termometre ekseriyetle 19-20 derecedir.

Düğünde acıklı bir vaka

Bir genç, bir kardeşini öldürdü ötekisini yaraladı

Balıkesir 7 — Şehirden bir buçuk saat uzaklıkta Yakup köyünde düğünde feci bir cinayet olmuştur. Yakup köyünün zenginlerinden Hasanın biricik oğlunu evlendirdiği için büyük bir düğün yapmıştır. Bu düğün için ta İstanbuldan çalgıcılar ve çengiler getirtilmiştir.

Akşam köyün meydanında ışıklar yakılarak oyuna başlanmıştır. Daha gündüzden içen bir kaç köy delikanlısı da köyün meydanında el çırparak cünbüşe iştirak etmişlerdir.

Bu sırada araları açık olan üç kardeş birbirlerine söz atmağa başlamışlardır. Delikanlılardan Abdullah kardeşi Tevfiği tabanca ile öldürmüş ve öteki kardeşi Recebi de ağır surette yaralamıştır.

Belediye reisleri

Ankara 8 — Belediye reislerinin seçim tarzında bazı değişiklik yapılması düşünülüyor. Belediye reislerinde bulunması lâzım gelen şartlar da zikredilecektir. İmar plânları yapılan büyük şehirlerdeki belediye reisleri tayin edilecek bunların içlerinden mühendis, mimar gibi imar işlerinde salâhiyet sahibi kimselerin bulunmasına dikkat edilecektir.

Diğer şehirlerde muayyen tahsil ve diğer bazı şartlar aranacaktır.

Lâik hıristiyanlar

Çocuklarını Türk mekteplerine göndermeğe karar verdiler

Lâik hıristiyanlar cemiyeti kongresi dün Beyoğlunda Fransız tiyatrosunda toplanmıştır. Kongreyi reis David Yılmaz açmış, bir nutuk söylemiştir. Bu nutukta demiştir ki: «Biz Türküz ve tam mânasile bir Türk kalmak istiyoruz. Türk olmak demek kültürlerile, içtimaî yaşayışiler, dilile, düşüncesile ve kalbile Türk olmak demektir.»

Bundan sonra genel sekreter Aram Aslanyan bir nutuk irad etmiş ve: «Çocuklarımız hâlâ ekalliyet mekteplerinde okuyor. Bu mektepleri kapayalım, çocuklarımıza Türk kültürü vermek bunları ancak Türk mekteplerinde okutmakla kabildir» demiştir. Bu teklif kabul edilmiş ve yeni idare heyeti seçilmiştir.

1600 göçmen İzmirde

İzmir 8 (A.A.) — Bulgaristandan gelen 1,600 göçmen Urla tahaffuzhanesine çıkarılmışlardır. Bunların sıhhî vaziyetleri tetkik edildikten sonra bir kısmı Manisa vilâyetine gönderilecek, bir kısmı da İzmirin muhtelif kazalarına sevk edileceklerdir.

Japonya ile ticaret mukavelesi

Japonya ile aramızdaki ticaret mukavelesinin feshedildiği dün gümrük idaresine bildirilmiştir. Yeni ticaret mukavelesi müzakeresi için Ankarada temaslara başlanmıştır.

Fransız bütçesi

Bu seneki açık 3 buçuk milyar frank

Paris 8 (A.A.) — Bütçenin esbabı mucibe lâyihası, yakında mebusan meclisine tevzi edilecektir. 1937 bütçesi, iktisadî ve malî salâh ümitleri aksettiren bir intikal bütçesi olacaktır. Hükûmet, haddi zatinde hayalî bir şey olan bütçe müvazenesi değil, bütçenin vücuduna illet ve taayyününe medar olan şeraitin ıslahı çarelerini araştırmaktadır.

Hakikî bütçe açığı, 3 milyar 561 milyondur. Bunun tekerrürüne mâni olmak ve yakında kati bir müvazene tesisine çalışmak lâzımdır. Büyük nafia işlerile millî müdafaa işlerine müteallik masarif, bütçe haricinde hususî bir hesap teşkil etmektedir.

Fransız para politikası

Paris 9 (Akşam) — Maliye nazırı M. Oriol hükûmetin para politikasında yeni bir değişiklik yapacağı hakkında çıkan haberleri tekzib etmiştir.

Japonyada zelzele

Tokyo 9 — 26 teşrinievveldenberi cenubî Japonyada mütemadiyen zelzele oluyor. Bu zelzeleler oldukça şiddetlidir. Yuşima ve Kuşima vilâyetlerinde birçok yerlerde arazi kaymış, bazı yerlerde arazi yükselmiştir.

Viyana konferansı

Viyana 9 (Akşam) — Avusturya-İtalya-Macar konferansı bugün açılacaktır. Avusturya gazeteleri bu münasebetle Habsburgların tahta getirilmesinden tekrar bahsediyorlar.

Sovyet Rusyada tevkifler

Moskova 8 (Akşam) — Buğday konsorsiyomu direktörü, ikinci direktörü, değirmenler reisi ve 4 kişi tevkif edilerek mahkemeye verilmişlerdir.

Lokarno konferansı

Arada çok büyük görüş farkı var

Paris 9 (Akşam) — İngiltere hariciye nazareti, Lokarno konferansı hakkındaki İngiliz notasına Almanyanın cevabını Fransaya bildirmiştir. Cevap İngiliz - Fransız ve Alman - İtalyan görüşleri arasında mühim farklar olduğunu gösteriyor. Bununla beraber anlaşma olacağı ümid ediliyor.

M. Metaksas Giride gitti

Hanya 8 (A.A.) — Atina ajansı bildiriyor:

Başbakan M. Metaksas, yardım bakanı M. Korizis ve dış bakanlık müsteşarı M. Papahelas ile birlikte bu sabah buraya gelmişler ve hararetli bir surette karşılanmışlardır.

Felemenk veliahdinin düğün merasimi

Lahaye 7 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre, veliaht prenses Julianın prens Bernard de Lippe Biesterfeld ile izdivacı merasimi 7 kânunusani 1937 de Lahayede icra edilecektir.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Sanayi birliği

Sanayicilerimizin birliği toplanmış. Müzakeratta bulunmuşlar. Birdenbire, bu havadisi alınca, insan umum memleketi çok alâkadar eden esas meseleleri konuşmuş olacaklarına ihtimal veriyor. İhtimal ki bunu da yapmışlardır veya yapacaklardır. Fakat işin gazetlere akseden tarafı pek mahduddur. Sadece bir kâtibi umumî meselesi etrafında müzakere cereyan ettiğini öğreniyoruz. Birlik teşkilâtı itibarile kâtibi umumîlik bir aile meselesi demektir. Bunu konuşmaları tabiî olmakla beraber bizleri hiç alâkadar etmez ve ayni zamanda hayal sukutuna uğratır. Çünkü, doğrusu, biz sanayicilerimizin toplantılarından çok şeyler bekliyecek mevkideyiz. Bunların da bir sırasını bulup aralarında görüşmek imkânını temin ederlerse kendilerine çok müteşekkir kalacağız.

Bir kaç defa bu sütunlarda kısaca işaret etiğimiz gibi, bir kısım millî sanayiimizin ortaya koyduğu mamulât cins itibarile çok kusurludur, dayanıksızdır ve pahalıdır.

Misal zikretmek çok zor oluyor. Mesele filân yahut falan müesseseye tariz etmek onun fenalığını istemek veya ona zarar vermek değildir. Mesele, memleketin menfaatini düşünmek ve halkı zarardan vikaye etmektir. Bir çok misal arasında rast gele biri: Yerli bir küçük ayna almıştım. Çok geçmeden bazı yerleri çillendi. Halbuki uzun senelerdenberi Avrupa aynaları temiz temiz duruyor. Yerli malıdır diye ben hem de billûr üzerine yapıldığı temin edilen bu kötü aynaya nasıl rağbet edeyim ve niçin paramı israf edeyim?

Yerli sanayi bizim zararımıza olarak değil bizim ve sanayi erbabının lehine olarak inkişaf yolunu aramalıdır.

Vaktile Nemse malları çürüklükleri ve kalplıkları ile meşhurdu. Hazır esvap satan bazı büyük mağazaların kostümleri ondandır diye şaka edilirdi. Yerli sanayiimiz adını böyle kötüye çıkarmaktan çok çekinmelidir.

Bunun çaresini aramak bugün millî bir vazife şeklinde karşımıza dikiliyor. Sanayicilerimiz hem memleketin şeref ve haysiyetini hem kendilerinin menfaat ve haysiyeti meselesi olan bu işi hükûmetin zorlamasına hacet bırakmadan kendileri düşünmeli ve çaresini bulmalıdırlar. İşte sanayi bilgimizi biz bu esaslı mesele ile meşgul görmek isteriz. Bunlar derdin üzerine doğru yürümeli, meseleyi teşrih ve tahlil etmeli; icab ederse hükûmetin yardımını, kuvvei müeyyedesini istemeli. Fakat her halde yerli mallarımızın cins ve nefasetine karşı emniyet telkin etmenin çaresini iyi mal yapmakta aramalıdırlar.

Akşamcı

Otomobille seyahat eden Isveçli bir gazeteci geldi

İsveçin Eskilstuna şehrinde çıkan Eskilstuna Kurieren gazetesinin muhabirlerinden M. Tell G. Dahllöf İsveçten Hindistana kadar otomobille gitmek üzere yola çıkmış ve İstanbula gelmiştir. Muhabir dün matbaamızı ziyaret etmiştir.

M.Dahllöf bugün Yalova - Bursa yolile Konyaya gidecek ve yoluna devam edecektir.

ŞEHİR HABERLERİ

Inşaat işleri

Hazırlanan talimatname son şeklini aldı

İnşat işlerinden sırf inşaat mütehassısı mühendislerle mimarların mesul olması ve bina inşaatını kalfaların ellerinden almak için belediye fen heyetinin hazırladığı yeni talimatname son şeklini almıştır. Yakında şehir meclisine verilecektir. Talimatname, inşaat işlerile meşgul olan sanat erbabını yakından alâkadar ettiğinden şehir meclisinde müzakere edildikten sonra tasdik edilmek üzere dahiliye ve nafia vekâletlerine gönderilecektir.

Talimatname tasdik edilince inşaat işlerinde çalışan kalfa, usta ve diğer işçiler imtihana tabi olacaklar ve kendilerine ehliyetname verilecektir. Ehliyetenameyi haiz olmıyanların inşaat işlerinde çalışmalarına müsaade edilmiyecektir.

Çocukları temizliğe alıştırmak için

İlk mekteb talebesinin sıhhî vaziyetlerini bu sene daha yakından takip etmek üzere maarif müdürlüğü tatarafından tedbirler alındığını yazmıştık.

Bundan başka çocukların küçük yaşta temizliğe alışmaları için mekteb idareleri ve muallimler tarafından çocukların üstlerinin, başlarının sık, sık kontrolüne bu sene bir kat daha itina edilmektedir.

Temizliğe riayet etmiyen çocuğun notu kırılacaktır.

Yeni tayyarelerimiz

İstanbul namına 9 tayyare daha alındı

İstanbul halkının kıymetli teberrülerile bu defa satın alınan dokuz tayaremize İstanbul 2, Fatih 2, Beyoğlu 2, Eminönü 2, İstanbul balıkçıları 2, İstanbul kasapları 1, İstanbul esnafları 1, Haliç ve Eyüp 1 adları takılacaktır.

Bu maksadla 15 teşrinisani 936 pazar günü saat 14 de Yeşilköy tayyare meydanında, büyük bir tören yapılacak ve törenin sonunda tayyarelerimiz uçarak İstanbul halkına beyannameler atacaktır. Şimdiye kadar İstanbul namına alınmış olan on sekiz tayyare ile beraber İstanbul hava filosu bu sene yirmi yediye baliğ olmuştur.

Halkımızın hava kurumuna göstermekte olduğu kıymetli yardım ve alâka sayesinde gelecek yıllarda tayyare adedinin çok yüksek mikdarlara çıkacağını kuvvetle ummakta ve bundan dolayı sevinç duymaktayız.

Hava kurumu bütün İstanbul halkını yardımlarının şanlı bir verimi olan bu törene davet etmektedir.

Hazineyi izrar davası

Bakırköy noter kâtibi Şefik ile Meleti adında bir dava vekili aleyhine hazine tarafından dava açılmıştır. Bunların hazineyi soydukları iddia edilmektedir. Haklarındaki evrak ağır ceza mahkemesine verilmiştir. Yakında muhakemelerine başlanacaktır.

Kurşun hırsızları

Çaldıkları kurşunları belediyeye satmak istemişler!

Abdürrahman ve Kemal adında iki arkadaş dün gece Sultanahmedde adliye binasının yangın yerinde 15 kilo kurşun aşırmışlardır. İki arkadaş bu kurşunları çaldıkları yetişmiyormuş gibi İstanbul belediyesine götürerek satmak istemişler ve yakalanmışlardır.

Istanbulun plânı hazırlığı

Şehircilik mütehassısı M. Proste İstanbul plânına aid avan projesinin esaslarını hazırlamıştır. Yalnız şehrin iktisadî vaziyeti etrafında ticaret odası namına Ahmed Kara ile Murad Furtunoğlunun verecekleri rapordan sonra son hükmünü verecek ve projeye ona göre ilâveler yapacaktır.

Mütehassıs bundan sonra belediye tarfından yapılacak büyük mikyastaki inşaat işlerile meşgul olacaktır. Bu sırada Alman mimarı Pölzik tarafından hazırlanan konservatuar projesi tetkik edilecektir. Bu tetkikat bittikten sonra konservatuar inşaatına kimin nezaret edeceği de kararlaştırılacak ve münakasa açılacaktır.

Profesör bundan başka hâl hakkındaki tetkikatını da ikmal etmek üzeredir.

Belediye gasilhanelerin plânlarını hazırladı

Cenazelerin belediye vesaiti ile techiz ve tekfini için 936 belediye bütçesine konan tahsisat dahiliye vekâleti tarafından bütçeden çıkarıldığından belediyenin vekâlete müracaat ettiğini yazmıştık.

Şayet vekâlet te cenaze işlerinin -şimdilik arzu eden ailelere mahsus olarak - belediye vesaitile kaldırılmasına muvafakat ederse belediye icabeden hazırlıkları yapacaktır. Apartımanlarda cenazelerin yıkanması için müsaid yerler olmadığı için belediye umumî gasilhaneler yaptıracaktır. Şimdiden bunların yerleri tesbit edilmiş, plânları yapılmıştır.

Otelde kavga

Velferd ile metresi kafayı tütsüleyince ortalığı altüst ettiler

Galatada bir otelde oturan Velferd adında bir adam dün gece beraber yaşadığı Mahaliya adındaki kadınla beraber odaya girmişler ve rakı içmeğe başlamışlardır.

Gece yarısına doğru bir kaç şişe boşaldıktan sonra ikisi de fena halde sarhoş olmuşlar ve kavgaya tutuşmuşlardır. Kavgada odanın penceresi, camları parçalanmıştır. Gürültüyü duyan polisler yetişerek iki sarhoşu yakalamışlar, kanlı bir vakanın önüne geçmişlerdir.

Lise ve orta mektepler hakkında tetkikat

Şehrimizde bulunan maarif vekâleti orta tedrisat şube müdürlerinden Rasim, şehrimizdeki liselerle orta mektebler hakkındaki tetkikatını tamamlamıştır. Bay Rasim liselerle orta mekteblerin vaziyetini memnuniyetle karşılamıştır. Gerek talebe kadroları, gerek tedrisat bakımından her şey tabiî seyrini takip etmektedir.

Maliye teşkilâtı

Şehrimizde yeni teşkilât iyi netice verdi

Bu sene eylûlde tatbik edilen yeni maliye teşkilâtından evvel İstanbulda maliye işleri ayrı ayrı müdürlüklerle idare ediliyordu. Şehrimizde Defterdarlık teşkilâtı olmadığı gibi kaza malmüdürlükleri de yalnız muhasebe, maaş, harcirah gibi işlerle meşgul olmakta idiler. Yeni teşkilât ile defterdarlık ihdas edildikten sonra bütün maliye teşkilâtı bir mercide birleştirilmiştir.

Yeni teşkilâtın tatbik edildiği günden beri gerek vergi, gerek diğer maliye işlerinin günü gününe yapılması temin edilmiştir. Bundan başka eski teşkilât zamnından kalmış bazı muameleler, bu meyanda veraset vergilerine aid sahipleri tarafından verilmiş beyannameler neticelendirilmiştir. Yeni teşkilâtın iyi neticeler verdiği anlaşılmıştır.

Etten zehirlenmiş

Dünkü polis raporları arasında şöyle bir haber vardı: Galatada Karaoğlan sokağında oturan Ali mezbahada yediği bir parça etten zehirlenmiş, Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Bir tramvayla bir araba çarpıştı

1034 numaralı tramvayla Fatihli Yahyanın idaresindeki yük arabası dün Sirkecide çarpışmışlardır. Neticede tramvay arabası hasara uğramıştır.

Hamallar işi

Liman idaresi nakliyatı idare etmek istiyor

Sırt hamallığının lâğvı üzerine gümrüklerde, limanda ve şehrin sair ticaret merkezlerinde yapılacak nakliyatın kendi vesaitile ifası için limanlar umum müdürlüğü belediyeye müracaat etmiştir. Belediye limanlar müdürlüğünün bu müracaatını tetkik etmektedir.

Sırt hamallığının lâğvından sonra yapılacak nakliyatın sureti icrası için bir de proje hazırlanmaktadır.

Bu proje etrafında her iki daire arasında fikir mütabakatı olursa İstanbulun bütün eşya nakliyatı işi liman idaresi tarafından temin edilecektir.

Bina ve arazi vergileri tetkikatı

İdarei hususîyeye devredilen bina ve erazi vergilerine aid vaziyeti tetkik etmek üzere Çatalcaya giden belediye muhasebe müdürü Kemal şehrimize gelmiştir. Çatalca kazasında idarei hususîye kadrosunun ihtiyaca kâfi olmadığı anlaşılmıştır. Kadro takviye edilecektir. Muhasebeci yakında Şile ile diğer kazalara gidecektir.

Kadıköyünde tramvay bir kişiyi yaraladı

Dün Kadıköyünde 39 numaralı tramvay arabası 58 yaşında Hüsnü adında birisine çarpmıştır. Hüsnü ehemmiyetli surette yaralanmış, vatman yakalanmıştır.

DOSYA

Felâket arifesinde

Yıl: 1914

Talât bey benim gazele fena halde kızmış. Onun kadar pişkin, ve rind bir adamın bu hareketi bana mânâlı geldi. Fakat şuna sevindim ki Sabahı kapamışlar. Mihranla Diran Kelekyanda suratı görmeli!

Kalemi mahsus müdürü Fuada gittim. Beni her zaman olduğu gibi dostça karşıladı. Gördüm ki onun da canı sıkkın!

Anlamıyorum, anlamıyorum, anlamıyorum!

Yalancının, dolandırıcının, eçhel ve şarlatanın - ne bileyim ben: - bin türlü düşkün varlığın karşısında gayet tahammüllü görünen bazı büyüklerimiz, ne küçük şeylerden sinirleniyorlar!

İşte bu kadar hiddet mevzuu olan mısralar:

«Dari dünya deli gönlüm gibi viran olsa»
«Ne cihan olsa ne can olsa, ne hicran olsa»

Görüp ahvali zamanı susarım şimdi, fakat
Ben neler yazmaz idim yazmağa imkân olsa!

Vermez mi idim meclise bin tane gazel
Dizlerimde (Sinoba) gitmeğe derman olsa!
v s...

Kalemi mahsusta Fuadla konuşurken içeriye Talât bey girdi ve beni görünce dedi ki: «Seni ben Sinoba bir dayayayım da dizlerinde derman olup olmadığını o zaman anlarsın!» Bu kadar titizliğe sebep ne olabilir? Princip vakası mı?. Belki!. Fuad da onu işrab etmek istedi. Buna aklım erer. Aklımın ermediği şey, bazı derin siyasîlerimizin hâlâ dünyada büyük bir Avrupa harbi olamaz kanaatinde bulunuşları!.. Yarabbi, felsefî terbiyesi olmıyan kafalar, insan ve cemiyet psikolojisi bilmiyen siyasetçiler beşeriyetten ne kadar habersiz! Pek iyi tahmin ediyorum; bütün ileri gelenler, Avrupa medeniyet âleminin bir mecnun intiharından başka bir şey demek olmıyan umumî bir cenge atılabileceğini ihtimal dahilinde göremiyor! Bence Avrupaya karşı bundan acıklı bir «hüsnü zan» olamaz! Belli ki kimse tarih okumuyor. Belli ki biz hâlâ Avrupayı Merihte varlığını tevehhüm ettiğimiz mahlûklar derecesinde biliyoruz. Bu esef verici cehlin cezasını Allah vere de çok ağır çekmesek! Bugün İstanublda nice aydın kafa tanırım ki Avrupa hakkında zindandan daha karanlıktır. Okumuş, yazmış haylice mütefekkir namzedi de gösteririm ki garplılar İstanbula gelse tekmil Türkiyenin başına medeniyet yağmuru yağacak zanneder! Ve işin en felâketli tarafı budur. Yani en karanlık ve kör yanlışa en ışıklı ve ileri düşünüş adı verilmesi. Madalyanın bu bir yüzü. Bir de öteki tarafına bakalım; daha gülünç bir vaziyetle karşılaşacağız. Zira, bu sefer de bir nice arkadaş göreceğiz ki nazarlarındaki garp âlemi kızlar ağasının kafasındakinden pek farklı değildir. Bilmiyorum. Bu işin ortası nevakit bulunacak?

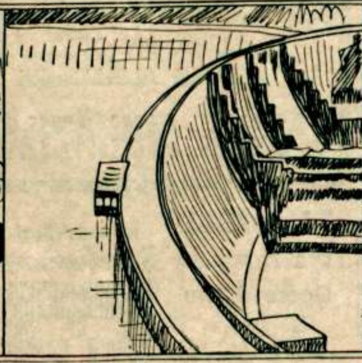
Fazıl Ahmed Aykaç

(Devamı 4 üncü sahifede)

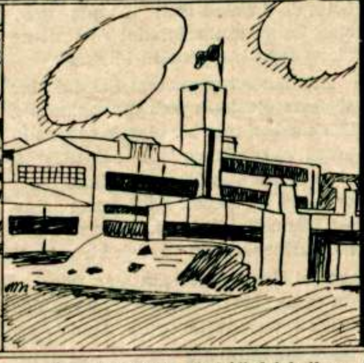
Bay Amcaya göre...

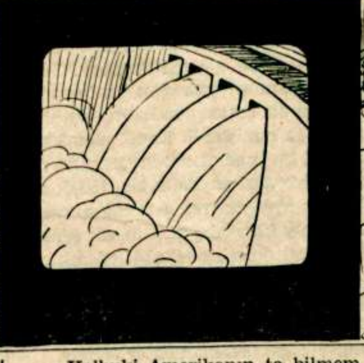
— Propaganda işlerimize bakıp bakıp şaşıyorum bay Amca...

... Meselâ Ankarada koskoca baraj yapıldığını...

... İzmitte büyük bir kâğıd fabrikası açıldığını ancak gazetelerde okuduk...

... Halbuki Amerikanın ta bilmem neresinde açılan bir barajı Beyoğlu sinemalarında görüyoruz!...

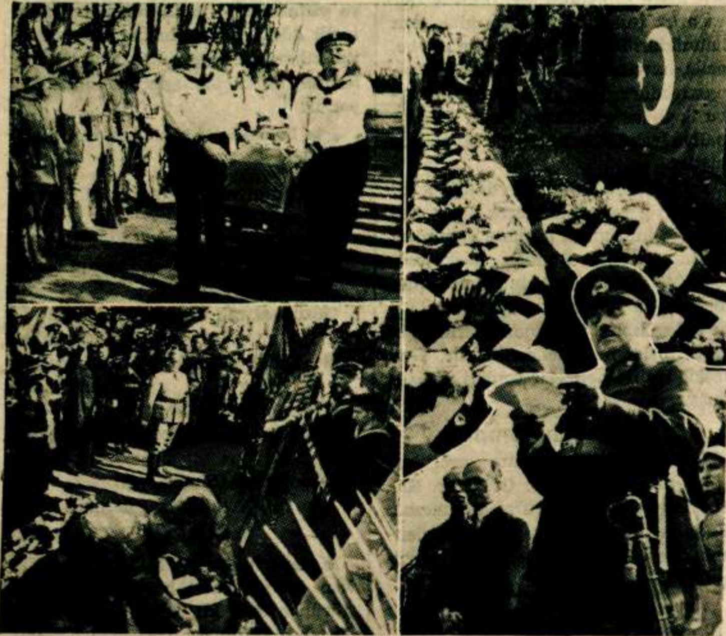
... Bu propagandacılık bakımından büyük bir noksandır.

B. A. — Ecnebi mala rağbet bakımından da bir suç!...

Dün sabah Tarabyada hazin merasim yapıldı

Çanakkalede ölen Alman askerlerinin kemikleri sefaret bahçesindeki mezarlığa gömüldü

Bu münasebetle bir çok nutuklar söylendi. Kolordu kumandan vekili general Ali Fuad da bir nutuk söyledi

Dünkü merasimden bir kaç enstantane

Umimî harbde Çanakkalede ölen Alman askerlerinin kemikleri dün öğleden evvel büyük merasimle Alman sefarethanesinin geniş bahçesindeki Alman mezarlığına gömüldü.

Merasime şehrimizdeki bütün Almanlar iştirak etmiştir. Bunların ve davetlilerin Tarabyaya nakli için Şirketi Hayriyenin 71 numaralı vapuru tahsis edilmişti. Saat 8 buçuğa kadar vapur iyice dolmuştu. 71 numara evvelâ limanımızda bulunan Emden krovazörüne yanaştı ve Alman mekteb gemisinin amiralile zabitan ve mürettebatı vapura geçtiler. Bundan sonra Bebek iskelesinden de davetliler alındı ve doğruca Tarabyaya hareket edildi.

Vapurun üst katında Emden bandosu askeri bir marş çalarken alt kat salonda Alman nazilerinin matem alâmeti olarak kolları geniş siyah şeritli sarı nazi gömleklerini giydikleri göze çarpıyordu.

Vapur Tarabyadaki Alman sefarethanesinin önünde bulunan uzun iskeleye yanaştı. Evvelâ genç naziler, arkadan Emden mürettebatı ve daha sonra da halk dışarı çıktılar. Alman sefarethanesinin bahçesi civardan gelen Almanlarla dolmuştu. Ellerinde bir tarafı Türk, diğer tarafı Alman bayrağı taşıyan sarı gömlekli küçük Alman kızlarile ayni yaştaki mektebli erkek arkadaşları bahçenin bir köşesinde yer almışlardı.

Merasime iştirak etmek üzere bir bölük Türk askeri ve bir de askerî bando gönderilmişti. Genç naziler, Emden mürettebatı ve mektebliler sefarethanenin arka bahçesindeki küçük meydanlıkta toplandılar. Türk askerleri de bu meydanlığın yanındaki küçük mezarlık yolunda karşı karşıya dizilmişlerdi.

Biraz sonra İstanbul kumandan vekili general Fuad, deniz ve kara erkânıharb zabitleri geldiler ve meydanlıkta yer aldılar. Yüzlerce halk da bu meydanı çerçevelemişti. Türk ve Alman askerlerinin ellerinde müteaddid çelenkler göze çarpıyordu.

Saat onda merasime başlandı. Emden müretebatından ikişer deniz askeri, üzerleri çiçek ve defne dallarile süslenmiş, içinde ölen Alman askerlerinin kemikleri bulunan müstatil şeklinde küçük sandıkları karşı karşıya dizilmiş olan Türk askerlerinin arasından geçirerek mezarlığa doğru taşımıya başladılar.

Bu sırada en önde yürüyen Emden bandosu matem havası çalıyor ve o sustukça Türk askerî bandosu başlıyordu. Böylece 15 dakika dar yollardan geçildikten sonra sefarethanenin üstünde bütün boğaza hâkim bir tepeye yapılmış olan Alman mezarlığına çıkıldı.

Merasime iştirak eden Almanlar daha evvel bu tepeye gelmiş ve mezarlığın dört tarafını tamamen doldurmuşlardı. Kat kat bir kaç tepe üzerine yapılmış olan mezarlıkta ilk göze çarpan şey çeşid çeşid çiçekler oluyordu. Her mezarın üstünde hususî surette çiçekler yetiştirilmişti. Merasim alayı mezarlığın içinde yer aldılar. Alman ölülerinin kemiklerile dolu 30 kadar sandık mezarlığın deniz tarafında açılmış olan uzun çukurun başına getirildi ve ikinci kat mezarlıkta yer almış bulunan Emden bandosunun matem havasile birer birer çukura yerleştirildi. Bunu müteakip ölülere hürmet için hazırun sükûte davet edildi. Bu sırada yüzlerce el havaya kalkmış, etrafı bir sezsizlik kaplamıştı.

Biraz sonra nutuklar başladı. Alman sefarethanesi erkânı, ateşemiliteri ve Emden amirali tarafından söylenen nutuklarda Çanakkalede ölen Alman askerlerinin kahramanlıklarından, nasıl çalıştıklarından ve nasıl öldüklerinden bahsediliyordu.

ALMAN SEFİRİNİN NUTKU

Alman sefiri nutkunda ezcümle demiştir ki:

«Sözlerime başlamadan evvel huzurlarile bu merasime şeref veren muhterem korgenerale ve Türk heyetine gerek hükûmetim namına ve gerek bizzat arzı teşekkürü bir vecibe bilirim.

Bu tabutlar önünde nazar bundan yirmi sene evveline rücu ediyor. O devrede muhariplerin en iyi evsafını haiz olan Türk askerleri ve bunların meyanında en ilk safta Türk milletini kurtaran ve kendisine mahsus eşsiz meziyetleri kendisini yeni kurulan devletin resikârına getiren Atatürk, Türkiye vatanının toprağını kırılmaz ve eğilmez bir cesaret ve kahramanlıkla müdafaa etmişlerdi. Kendi memleketlerinin bu müdafilerinin yanında Alman askerleri en sadık bir ittifak rabıtasile aynı cesaret ve istihkarı mevtle ve her birisi diğerini teşvik ederek ve beheri diğerine rekabet ederek ayni gaye için kendi son kuvvet ve cesaretlerini sarf suretile harbetmişlerdi. Ne kahramanlık... İşte bugün yaptığımız bu ülvî merasim onlar içindir.

Ölümlerile vazifelerine karşı sadakat ve cesaretlerini tahtim eden bu fedakârlar bu seneye kadar savaşlarının ve ölümlerinin şahidi, Türkiye evlâtlarile ve onların Alman silâh arkadaşlarile beraber, askerlik vazifesine sadık olarak taarruzda bulunan ve toprak üstünde düşman iken ölümde dost olan hasım muhariplerini de sinesine almış toprakta gömülü idiler.»

Bundan sonra general Fuad da bir söylevle ölenlerin kahramanlıklarını, Türk askerlerile bir olarak çarpıştıklarını ve beraberce kan döktüklerini söyledi. Bunu müteakip İstiklâl marşı ve sonra da Alman millî marşı çalındı; hürmetle dinlendi. General Fuad iki Türk askerinin taşıdığı bir çelenği mareşal Fon Der Golçün mezarına koydu ve kısa bir nutukla harbi umumîde Türk ordusuna kumanda etmiş olan Mareşali hürmetle yadetti, çelenğin harb akademisi namına konulduğunu ilâve eyledi. Merasim bu suretle saat yarımda nihayet buldu.

Dosya

(Baş tarafı 3 üncü sahifede)

Darüssaade ağası beyni ile Frenkistan mı anlaşılır? Sinema aktörü ruhu ile bir millet hayatı mı tedkik edilir?. bir türlü kavrayamıyorum. Kavrayamadıkça da daha sinirliyim ve menfi mânada adamcil oluyorum. Maamafih gülünç te olsa şurada kendi kendime bir kehanet göstereyim: Bir cihan felâketinin tam arifesindeyiz!

Fazıl Ahmed Aykaç

Münir Nureddin konseri

Kıymetli sanatkâr Münir Nureddin 11 Teşrinisani önümüzdeki çarşamba günü akşamı Saray sinemasında bir konser verecektir. Konser programında eski ve yeni çok kıymetli eserler mevcut olduğu gibi mutat arkadaşlarından başka diğer bazı tanınmış ve değerli sanatkârlar da bu konsere iştirak edeceklerdir. Gerek program gerek sanatkârlar itibarile pek itinalı ve zengin olacağına şüphe bulunmıyan bu konsere halkın büyük rağbet göstereceği muhakkaktır. Esasen güzide sanatkârın her konseri musiki meraklılarımızca daima seve seve istifade ettikleri güzel bir fırsat sayılmaktadır.

Beyoğlu Halkevinden: İsteklilerin çoğalması dolayısiyle evimizde Türkçe öğretmek için yeni bir kur daha açtık. Yazılma 10/11/936 da başlar, 20/11/936 da biter. Yazılmak isteyenlerin nüfus tezkerelerile evimizin Tepebaşındaki merkez kurağına gelmeleri.

YENİ NEŞRİYAT:

HALK BİLGİSİ

Eminönü Halkevi Dil, Tarih ve Edebiyat şubesi tarafından her ay çıkarılmakta olan (Halk bilgisi haberleri) nin (60) ıncı sayısı çıkmıştır. Bu sayıda:

M. Halit Bayrı, Naki Tezel, M. Naci Ayral, H. Turhan Dağlıoğlu, M. Atsızyoldaş, T. Mümtaz Yaman, gibi tanınmış imzaların yazıları vardır. Gençlerle münevverleri alâkadar eden yazıları toplamış bulunan bu mecmuayı okuyucularımıza tavsiye ederiz.

İstanbul komutanlığı
Satınalma Komisyonu İlânları

Çatalca Müstahkem mevki kıtaat eratının kışlık sebze ihtiyaçları olan 19200 kilo pırasa, 9600 kilo lâhana ile 9600 kilo ispanak açık eksiltme ile 10/11/936 salı günü saat 16 da ihalesi yapılacaktır. Muhammen tutarları pırasanın 960, lâhananın 432, İspanağın 720 ki hepsi 2112 liradır. Şartnamesi komisyonumuzda görülebilir. İsteklilerin pırasa için 72, lâhana için 33, İspanak için 54 ki hepsi 159 liralık ilk teminat makbuz veya mektublarile beraber Fındıklıda Komutanlık Satınalma Komisyonuna gelmeleri. (2503)

★

İstanbul Komutanlığına bağlı birlikler ihtiyacı olan 51360 kilo prasa, 34240 kilo lahana ile 17120 kilo ispanak kapalı zarfla 10/11/936 salı günü saat 16,15 te ihalesi yapılacaktır. Muhammen tutarları prasanın 2568, lahananın 1540 lira 80 kuruş ve ispanak 1284 ki hepsi 5392 lira 80 kuruştur. Şartnamesi komisyonumuzda görülebilir. İsteklilerin prasa için 193, lahana için 116, ispanak için 96 ki hepsi 405 liralık ilk teminat makbuzu veya mektubu ve 2490 sayılı kanunun 2 ci ve 3 cü maddelerindeki vesaikle beraber ihaleden en az bir saat evveline kadar teklif mektubların Fındıklıda Komutanlık Satınalma komisyonuna vermeleri. (2504)

Bütün Balkan memleketleri pamuk yetiştiriyor

Yunanistan ve Bulgaristandan sonra Yugoslavya ve Romanya da pamuk ekimine ehemmiyet vermeğe başladı

Yakın zamana kadar dünyanın başlıca pamuk yetiştiren memleketleri şimali Amerika müttehid hükûmetleri, Mısır ve Hindistan idi. Sonradan bunlara İngiltere Sudanı da ithal etmişti. Balkan memleketlerinde ise pamuk hemen hemen hiç yetiştirilmiyordu. Bunlardan yalnız Türkiyenin Anadolu cihetinde yani Adana ve Ege havalisinde pek büyük mikyasta olmıyarak pamuk yetiştiriliyordu.

Türkiyede sanayileşme devri akebinde ziraatce kalkınma devri başladı. Bu devrin başlıca işi pamuk ziraatini arttırmak ve cinsini iyileştirmek ve maliyet kıymetini düşürmek olduğu malûmdur.

Bu esnada Balkanlar da dünyanın en büyük pamuk istihsalı memleketi oluyor. Eskiden hariçten pamuk celbeden Balkan yarım adası şimdi kendi ihtiyacını kendi zeriyatı ile temin etmek yoluna girmiştir.

Balkanlardaki pamuk zeriyatı faaliyeti ve şimdiki vaziyeti hakkında (Zagrep) den şu malûmat veriliyor:

Balkan yarım adasında pamuk zeriyatı pek eskidir. Bu ilk pamuk tohumunu getirten kim olduğunu tarih kaydetmiyor. Maahaza Balkanlarda pamuk zeriyatının değer ve ehemmiyeti yok gibi idi. Balkanlarda geniş mikyasta pamuk zeri ihtiyacı, iktisadi buhran dolayısile ve döviz tedarikinde görülen zorluk üzerine hissedilmiştir.

YUNANİSTANDA

Dahilde pamuk yetiştirmek ve harice ihtiyaç göstermek hususunda ilk davranan Balkan memleketi Yunanistandır. Burada ilk iş olarak «pamuk istihsalini ilerletmek enstitüsü» açılmıştır. Bu müesseseyi vücuda getirmekten maksad yalnız pamuk zeriyatı sahasını genişletmek değil aynı zamanda yerli cinsleri de ıslah eylemektir. Bu müessesenin faaliyetinden bir kaç sene içinde mühim neticeler elde edilmiştir.

Bidayette 20000 hektar araziye pamuk zer edilmiş ve 1935 senesinde 47000 hektara çıkarılmış ve bu sene 65000 hektara iblâğ edilmiştir. Pamuk mahsulü, zeriyat sahasının genişletilmesinden dolayı, 37000 tondan 50000 tona çıkarılmıştır. Hektar başına istihsal mikdarı dahi 500 kilo gramdan 750 kilo grama çıkarılmıştır.

Yunan hükûmetinin pamuk politikası şudur:

Amerika pamuğuna verilen fiat ve değeri yahud daha ziyadesini temin edecek pamuk tohumunu ekmek... Aynı zamanda pamuğun maliyet kıymetini indirmek için fevkalâde çalışılmıştır.

Bu esaslar üzerine istihsal edilen yerli pamukların karşısında ecnebi pamuklarının ithali azalmıştır. Yunanistan yakında hariçten pamuk celbinden büsbütün vareste olacaktır.

BULGARİSTANDA

Bulgaristanda dahi vaziyet buna yakındır. İlk defa 1931 de Bulgaristanda yerli pamuk yetiştirmek için emirnamelerle sağlam temeller atılmıştır. Evvelce Bulgaristanda 5000 hektar araziye pamuk zer olunuyordu.

1934 senesinde zeriyat sahası 22000 hektara ve ertesi sene de 35000 hektara çıkmıştır. Bu seneki zeriyat sahası ise 40,000 hektarı bulmuştur.

Pamuk istihsalinin arttırılmasını hükûmetin muhtelif tedbirleri kolaylaştırmıştır. Bu tedbirlerden biri mensucat sanayiinin yerli pamuk için vereceği asgari fiatin hükûmet tarafından tespit edilmiş olmasıdır. Bu fiat cihan döviz piyasası vaziyetine ve Bulgar parasının döviz kıymetine göre tayin edilmektedir.

Yerli pamukların cinsi cihan piyasasının birinci cinsinden aşağı olsa bile mensucat fabrikaları yerli pamukları sarfetmek mecburiyeti altındadır.

Fakat diğer taraftan pamuk tohumlarının ıslahı ve seçilmesi için fen müesseseleri vücuda getirilmiştir. Yakın zamanda Bulgaristanın bütün pamuk ihtiyacının kendi pamuklarile temin edileceği ümid olunuyor.

YUGOSLAVYADA

Yugoslavya da pamuk istihsalini arttırmak ve ıslah etmek hususunda Yunanistanın ve Bulgaristanın takib ettiği yola girmiştir.

Bu işe temel yerli pamukların mensucat fabrikaları tarafından kullanılması mecburî olduğuna dair teşrinievvelin iptidalarında neşrolunan amirname teşkil ediyor. Pamuk ve pamuk ipliği kullanan fabrikalar, istimallerine yarayan yerli pamuklar için muayyen asgarî bir fiat vermek mecburiyetindedirler.

Her sene nihayet martta bu asgarî fiat tespit edilecektir. Bu fiat Nevyork borsasındaki muayyen cinsler için bir sene evvelki fiatlerin yüzde ellisi nisbetinde yüksek olabilecektir.

Hariçten getirilecek pamuklara bir kontrol vergisi konulacaktır. Bu verginin hasılatı fiatlerin tevzii ve memlekette pamuk zerinin tevsii için kullanılacak bir sermaye teşkil edecektir. Asrî pamuk zeriyatı için icab eden makineler ve âletlerin tedariki için de bu sermayeden istifade edilecektir.

Yugoslavya hariçten her sene bir milyar fazla pamuk ithal etmekte idi. Yerli pamuk istihsali arttıkça pamuk yüzünden harice çıkan döviz azalıyor.

Yugoslavyada pamuk zeriyatı en ziyade cenubî Sırbistanda yani eski Kosova ve Manastır vilâyetlerinde yapılıyor. Afyon eskisi kadar para etmediğinden bunların yerine pamuk zer edilmektedir. Dalmaçyanın ikliminin pamuk zerine müsaid olup olmadığını anlamak için yakında tecrübeler yapılacaktır.

ROMANYADA

Romanyada pamuk Dobriçe ile Olteniada yetiştirilmektedir. Rumenler ekseriya mısırla karışık olarak pamuk yetiştiriyorlar. Pamuk zerinde köylü tecrübesiz olduğundan ve toprak ve iklim de henüz uygun gelmediğinden pamuk mısırla karışık ekiliyor. Fakat mısırla birlikte ekilen pamuk, münhasıran pamuk zer olunan yerlere nazaran dörtte biri nisbetinde hasılat vermektedir.

Pamuk tohumu Bulgaristandan celbediliyor. Bulgaristanda istihsal yerli ihtiyaçtan fazla olduğundan her sene 300 ton pamuk tohumu Romanyaya ihraç ediliyor.

1935 senesinde Romanyada 2000 hektar araziye pamuk zer edilmişti. Pamuk zeriyatı hasılatı köylüye buğday istihsalinin iki misli kâr bırakıyor.

F.

Tiftik piyasası

Fiatler normal bir surette yükseliyor

Tiftik piyasası hararetlenmiştir. Birinci sınıf oğlak mallar 120 kuruşa kadar çıkmıştır. Şimdilik alıcıların başında Almanya gelmektedir. Diğer bazı memleketlerden de talepler arttığı için gelecek hafta fiatlerde yeni bir yükselme beklenmektedir. Yükselişin beş kuruş kadar olacağı tahmin edilmektedir.

Sovyet Rusya, henüz mübayaa için piyasada görünmemiştir ve esasen pek seyrek taleplerde bulunmakta fakat her defasında da külliyetli mıktarda mal almaktadırlar.

Fiatlerin normal şekilde yükselmeğe doğru istidad göstermesi umumî bir memnuniyet uyandırmıştır. Yakında Sovyetlerin de mal almağa başlayacakları haber alınmıştır. Piyasa çok sağlam bir vaziyettedir.

Kadınların askerliği

İstanbulda yapılacak miting için hazırlık ilerliyor

Kadınların askerlik hizmeti hakkındaki karar münasebetile şehrimizde bir miting tertip edileceğini yazmıştık. Bu mitinge ön ayak olan kız liseleri talebe ve muallimleri üniversiteye devam eden kız talebe ile de temasa ve bunların da teşriki mesaisini temine karar vermişlerdir. Bundan başka avukat, hekim gibi serbes meslek sahibi olan münevver kadınlarımızın da fikirlerinden istifade edilecektir.

Kanun çıktıktan sonra kız mekteplerine ilâve edilecek olan «kadınları askerlik hizmetlerine hazırlama» derslerinden başka tahsil çağını geçirmiş, fakat devletin ihtiyaç gösterdiği zamanlarda orduda çalışacak bayanlar için kurslar açılacaktır. Bu kurslar, yeni kanunun kadınlara tahmil edeceği ordu kadrosundaki hizmetlere göre teşkil edilecektir. Kurslar, ayrı ayrı seviye ve malûmatta olan kadınların vaziyetine göre birkaç dereceli olacaktır.

Rıhtımların tamir ve tevsii

Rıhtımların tamir ve tevsii işlerine devam ediliyor. Galata cihetinde yapılmakta olan tamiratın mühim bir kısmı yakında bitecektir. Bu münasebetle İstanbul cihetinde hazırlıklara başlanmıştır. Sirkeciden Sarayburnuna kadar olan rıhtımlardaki bozuklukları tesbit için dalgıç vasıtasile araştırmalar yaptırılmaktadır.

SİYASÎ İCMAL

Lokarno misakı

İngiltere Lokarno anlaşması esasını kurtarmak için yeni bir gayret daha sarfediyor. Fransanın hududlarını Almanyanın, Almanyanın hududlarını da Fransanın her hangi tecavüzüne karşı korumak ve ayni zamanda Belçikanın temamiyetini ve taarruzdan masuniyetlerini karşılıklı olarak taahhüd eden eski Lokarno misakı Almanyanın Fransa ve Belçika hududlarındaki gayri askeri mıntakayi işgal ve tahkim etmesinden dolayı bozulmuştu.

İngiltere ile Fransa yeni bir misak yapılmasında ısrar ediyorlar. M. Hitler yirmi beş senelik ademi tecavüz ve hava emniyeti muahedesinin akdini teklif ederek garbî Avrupada sulhun emniyet altına alınmasına taraftar olduğunu ilk günden itibaren bildirmişti. Fakat yeni misaktaki taahhüdlerin sırf Avrupanın bu kısmina aid olup Almanyanın şark hududlarındaki devletlerin ve bilhassa Sovyetlerin her hangi suretle işe karıştırılmamasında ve milletler cemiyetinin de alâkadar edilmemesinde ısrar etmişti.

İtalya da evvelâ kendisinin doğrudan doğruya alâkadar bulunduğu meselelerin halledilmesini ve bundan sonra Avrupa politikasında diğer devletlerle birlikte çalışabileceğini haber vermişti. Son günlerde İngiltere, İtalyayi memnun edecek müsaadekârlıklarda bulundu. Akdeniz üzerinde İngiltere ile İtalyanın burada hayati menfaatleri bulunduğu iki tarafça tanınmış esas üzerine anlaşmak mümkün olduğunu İngiltere dışbakanı son nutkunda bildirmişti. Bu anlaşmanın Akdenizden geçen deniz yollarına taarruz edilmemesi karşılıklı taahhüd etmek şeklinde olması İngiltere parlâmentosunda izah edildi.

İngiltere Habeşistanın merkezindeki sefirini geri almağı ve sefareti konsolosluğa tahvil etmeği ve sefaret muhafızı Hintli kıtayı geri çekmeği kabul etti ve resmen İtalyaya bildirdi. Mali vaziyeti iyi olmıyan İtalyaya dünya kredi kapısını açan ticaret mukavelesi ile maddi büyük müsaadekârlık gösterdi.

Artık İngiltere yeni Lokarno misakının akdi için İtalyanın diğer devletler ile çalışmasına bir mani kalmadığı kanaatine geldiğinden yeni bir gayret göstererek İtalyaya, Almanyaya ve Fransaya yeni notalar ile tekliflerde bulundu. Avam kamarasında bugün İngilterenin en nüfuzlu adamı Nevil çemberlayinin mevzii emniyet usulü üzerinde çok durduğuna göre misaka Avrupanın şarkındaki devletlerin karıştırılmaması için İngilterenin son notada Fransayi iknaa çalışmış olduğuna hükmolunabilir.

Madridde şiddetli muharebeler

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Echo de Paris, İspanyadaki Sovyet sefiri M. Rosenbergin katî rolü Katalonyada olmak üzere general Frankoyu zaafa düçar etmeğe çalışmakta olduğunu yazmaktadır.

Bir Katalonya Sovyet cumhuriyeti ihdası için Sovyet sefirinin riyasetinde yapılacak olan askerî ve diplomatik faaliyet Barselonda sarfedilecektir.

İSPANYA HÜKÛMETİNİN TEBLİĞİ

Barselon 8 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre, hükûmet kuvvetlerinin Aragon cephesinin muhtelif mıntakalarındaki ileri hareketi devam etmektedir.

Hükûmet kuvvetleri Almudevara iki kilometre mesafede bulunmaktadırlar ve Sierra Albubierrayı tamamile zaptetmişlerdir.

Bayonne 8 (A.A.) — Bask milislerinin taarruzu, muvafakıyetle devam etmektedir. Milisler, Placencia ve Vergayı zaptetmişlerdir. Bu mevkiler, Bilbaonun şarkında ve oraya kırk beş kilometre mesafededir.

İplik buhranı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Böyle bir bahsi görüştüğümüz sırada, el tezgâhlarının, büyük fabrikalar karşısındaki vaziyetini sormak faydalıydı. Bazılarına göre, Kayseri fabrikasından sonra Nazilli, Konya Ereğli pamuklu dokuma fabrikaları açılacak olursa, küçük tezgâhlara iş kalmıyacaktır.

Denizlili dokumacı İsmail böyle bir endişeye lüzum olmadığını söylemektedir. Diyor ki:

— Fabrikada yapılan işlerle tezgâhlarda yapılan işler arasında cins itibarile büyük bir fark vardır. Denizli evlerinde zifir, don tabir edilen pamuklu dokumalar yapılmaktadır. Büyük pamuklu dokuma fabrikaları ise kaput bezi, dimi denilen nevideki pamukluları imal etmektedir. Bu itibarla istihsal edilen malların arasında farklar vardır. Bu yüzden, ne biz fabrikalara rakip olabiliriz, ne de fabrikaların bu gibi tezgâhlara bir ziyanı olabilir.

El tezgâhlarında çarşaf, yorgan, yastık yüzleri de dokunmaktadır. Bu işler fabrikada yapılamaz. Fabrikada yatak çarşafı diye yapılan mallar metre hesbile satılır. Halbuki el dokumalarındaki yatak çarşafları bir parçadır. Etrafında işlemeler ve kenar tarafları vardır. Bu işleri makinede yapmağa imkân yoktur. Büyük endüstrinin kuruluşu, bu nevi iş yapan el tezgâhlarına zarar vermiyecektir. Bundan endişe etmiyoruz. Yalnız Afyon Karahisar vilâyeti dahilindeki Karahalil köyünde kaput bezi yapan 600 kadar tezgâh vardı. Kayseri fabrikasından sonra bu tezgâhlar da yatak çarşafı gibi şeyler yapmağa başladılar. Çünkü bu tezgâhlar fabrikaların yaptıkları işleri yapmağa çalışıyordu. Buna imkân yoktur.

Bana kalırsa, büyük endüstrinin yanında, bilhassa dokumacılık sahasında, büyük fabrika ile berabe, küçük el tezgâhı da yaşıyabilecektir. Çünkü büyük fabrika ile küçük tezgâhların arasında kendiliğinden iş bölümü olmaktadır. Bu iş bölümüne göre, yatak çarşafı gibi malları el tezgâhları, diğer malları da fabrikalar yapacaktır.

A. O.

Yeşil ayın gençlik teşkilâtı altıncı kongresini dün yaptı

Yeşilayın gençlik teşkilâtı altıncı kongresi dün sabah saat 9,30 da Dr. Fahreddin Kerim Gökayın başkanlığında Eminönü Halkevinde toplanmıştır.

İstiklâl marşı ayakta dinlendikten sonra başkan kongrenin açıldığını bildirmiş ve hazır bulunanları memleket şehitlerinin ruhlarını tazize davet etmiştir.

İdare heyeti raporu ve hesaplar tetkik olunarak idare heyeti ibra edildikten sonra yeni idare heyeti seçilmiş ve kongreye son verilmiştir.

Kongre açılmadan evvel Atatürke, kamutay başkanlığına, başvekil İnönüne, sıhhat vekâletine tazim telgrafları çekmeğe karar vermiştir.

B. Tahsin Uzerin beyanatı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

inşaatının ihalesi bugünlerde yapılacaktır. Erzurumun İstanbul kapısı civarında kurulacak olan bu yeni şehir 34 parça büyük binadan mürekkep olacaktır. Yeni şehrin ilk başlangıcı sayılacak bu kısımda bahçeler, sokaklar tamamile modern bir halde kurulacaktır. İhalesi yapılır yapılmaz derhal yeni şehrin inşasına başlanacaktır. Ayni zamanda istasyon mahallesi de ilkbaharda meydana geleceğinden Erzurum çok ışıklanacak ve şenlenecektir.

SEKİZ VALİNİN İŞTİRAKİLE YAPILAN TOPLANTI

Ankaraya hareketimden evvel Trabzonda sekiz vali riyasetim altında toplandı. Onların vilâyetlerini alâkadar eden dileklerini büyük başvekilimize arze geldim. Şüphesiz bunlar her vilâyetin bayındırlık, kültürel, sıhhî ihtiyaçlarından ibarettir. Yalnız valilerin intaç ettiği kararlar arasında en mühimi şudur:

Üçüncü umum müfettişliğin ihtiva ettiği sekiz vilâyet tarafından yeni Erzurum şehrinin Cumhuriyet meydanında büyükler büyüğü Atatürkün bir heykeli yapılacaktır. Bu âbide Erzurumda başlıyan Türk inkılâbının o ilk günlerindeki azmini ifade edeceği için çok büyük bir mana taşıyacaktır. Bu esere yüz elli bin lira sarfedeceğiz. Her vilâyet buna kendisine düşen miktarda iştirak edecektir. Şimdi müsabaka ilân ediyoruz.

HALKA TOPRAK TEVZİİ

Şark vilâyetlerinde yapılan diğer işlere gelince; Karsta Çarlıktan kalan erazi yerli halka, göçmenlere dağıtılmış, tapuları verilmiştir. Bu suretle viâyetin tapu, vergi ve nufus kayıdları da tanzim ve tevhid edilmiştir.

Vilâyetçe görülen bu işler adetâ bir hükûmet davasının halli demekti.

Erzurum Kars şehirlerinin haritası bitmiştir.

BİR SENEDE 47 YENİ MEKTEP

Şark vilâyetlerimizde bir sene zarfında 47 ilk mekteb yapılmıştır. Bu ilk mekteblerde elli bin talebe okumaktadır.

Ağrı vilâyet merkezinde yeni yapılan orta mekteb ilk defa olarak tedrisata başlamıştır.

Erzurum ve Trabzonda iki kız sanayi mektebi açılmıştır. Trabzon hastanesinin en modern ve fennî bir sıhhat müessesesi olarak yakında temeli altılacaktır.

Değerli umum müfettiş ba, Tahsin Uzer, Şark vilâyetlerindeki hümmalı çalışmayı gösteren bu cümlelerden sonra durdu ve ayağa kalkarak bana doğru yaklaştı:

ASAYİŞ VE EMNİYET MÜKEMMEL

— İşte görüyorsunuz ya bu hülâsa ettiğim işler söze başladığım gibi Doğu vilâyetlerinde göze çarpan hareket ve faaliyet eserleridir.

Asayiş ve emniyet meselesine gelince; artık bu sözler hükûmet lisanından çıkmıştır. Halkın hukuku tabiiye ve siyasiyesi olarak bu gayet tabiî görülmektedir.

Büyük başvekilimiz İsmet İnönünün Şark seyahati Doğu için kalkınma, ilerleme ve genişleme faaliyetinin yegâne saiki olmuştur.

Atatürk dünyasında şu koca vatan parçasının iki sene sonra yüksek bir refah ve saadete kavuşacağını katiyetle söyleyebilirim.»

Elektrik şirketinin aldığı fazla para

Elektrik şirketinin bazı aylar abonelerinden küsürları vahide icra etmek suretile fazla para tahsil ettiği hakkındaki şikâyetler üzerine tahkikat yapıldığını yazmıştık. Bu şikâyet üzerine keyfiyet elektrik şirketinden sorulmuştur. Şirket verdiği cevapta kullandığı hesap makinesinin küsürat yazmadığını bildirmiştir. Şirketin bu cevabı yerinde bulunmamıştır. Şimdi abonelerden alınan fazla para mıktarı hesap edilmektedir. Bu hesap sonunda elde edilecek netice hakkında keyfiyet nafia vekâletine bildirilecek ve gelecek emre göre bu fazla paralar şirketten istirdad edilerek abonelere verilecektir.

PAZARTESİ KONUŞMALARI

BAKIŞLAR

Paul Valéry, bugünkü Fransanın en büyük kültür adamlarından biridir. Yalnız şairliğile değil, bilgisindeki genişlik ve kavrayışındaki kuvvetle de tanınmış bu yüksek akademisyen (Bugünkü dünyaya bakışlar: Regards sur le monde actuel) adile bir eser neşretmişti. Bunda Avrupanın azamet ve inhitatı, tarih, politika, partiler, Fransa, Paris, Şark ve garp, terakki hakkındaki düşüncelerini, büyük harpten önce ve sonraya aid görüşlerini yazmıştır. Siyasetini yakından tanımamız icab eden Fransanın, bilhassa bu mevzuda düşündüklerini söyleyen ön saftaki bir mütefekkirini dinlemek faydalı olacaktır, sanırım.

***

Kitaba başlarken şöyle diyor:

«Şu küçük toplama: recueil, tercihan, sistemi olmayan, bir partiye bağlanmış bulunmayan ve bu itibarla da şüphe edilecek şeylerden şüphe etmekte serbes, edilmiyecekleri silkip atmakta hür olanlar içindir.»

Bu sözlerile P. Valéry, Fransada partiler ve particilerin bitaraf bir gözle etrafı göremediklerini; girdikleri sistemlerin anlayışlarını kösteklediğini kabul etmiş bulunuyor. Bu kitabı böyle olmayanlara ithaf etmesi, sözlerini olduğu gibi anlıyacak bir okuyucu kütlesi aramak demek değil midir?

***

Muharririn siyaset anlayışı, çok acıdır. Onun, politikayı tarif edişinde çok derin bir şikâyetin sesi var. Kendini bir Fransız olduğu kadar bir Avrupalı hisseden ve Avrupalıyı diğer kıtalar insanından ayrı belliyen Valéry, siyaset adamlarının insanlar üzerindeki tesirlerini, tabiî kuvvetlerin diğer varlıklar üzerindeki tesirine benzetiyor. Diyor ki:

«Bir kaç adamın hareketi, milyonlarca insan üzerinde, tıbkı canlı varlıkların muhitlerindeki değişmelere ve karışıklıklara sebep olan hareketlerle mukayese edilecek neticeler doğurur. Tabiî sebeple; dolu, tayfun, eleğim sema ve bulaşık hastalıkları husule getirdiği gibi şuurlu sebebler de milyonlarca insanı tesiri altında bırakır. Bu insanların büyük bir ekseriyeti; gök, deniz, kışrı arzın Kaprislerine duçar olmuş gibi bu tesirlerin zebunu olurlar. İşte insan kütlelerine fizik ve şuursuz sebebler kadar müessir olan zekâ ve iradeye siyaset adı verilmiştir.»

Umumiyetle politika hakkında böyle zehirli bir tenkidden sonra Avrupa siyaseti için daha hafif bir hükümde bulunmıyor:

«Avrupa, siyasetinin cezasını çekecek. Şaraptan, biradan, likörden ve .... başka şeylerden mahrum kalacaktır.» Bu sözü, muharrir ne zaman söylemiştir, bilmiyorum. Fakat Avrupanın çılgın bir egoizmle isteri buhranları geçirdiği bu devirde, onlar için korkunç görünmesi lâzım olan bu türlü kehanetleri duymaları çok yerinde olur sanırım.

***

Doymak bilmeyen bir ihtirasla ağızları, küçük dilleri görünecek kadar açık, gözleri kanlı ve beyinleri dumanlı olanlara şu ihtarı ne kadar yerindedir:

«Durmadan artan milletlere hatırlatmalıdır ki tabiatte, ışık, toprak ve saha itibarile en iyi şartlar içinde bulunan bir ağacın hududsuz bir surette büyüyüp gelişmesine imkân olamaz.»

Mütecaviz gayelere bağlananların çok olduğu böyle bir hava içinde sulh, muhafazası herşeyden güç bir müvazene hali değil midir? Milletler arası münasebetler o kadar artmıştır ki sulh, bir milletin kendine güvenerek kendi haklarını korumasile olmayor; belki başka milletlerin haklarını da kendi hakkı gibi tecavüzden sıyaneti icab ettiriyor. Bunun için tarihin hiç bir devrinde milletler, bugünkü kadar kuvvetli olmaya mecbur olmamışlardır. Valéry, pek haklı olarak sulh için şöyle diyor:

«Sulh, sessiz, devamlı ve kuvve halindeki bir zaferdir. Sulh, muhtemel hırslara karşı koyan mümkün kuvvetlerdir.»

***

Valérynin siyasî partilere nazarı hiç iyi değildir. Belki demokrat Fransada, milletin mukadderatına el koymak için dirsek döğüştüren partilerin çokluğu, mücadelelerinin amansızlığı onu bu düşüncelere alıp götürmüştür. Muharrir bunda haklı olabilir. Fakat verdiği hükümde korkutucu bir itham vardır. Partie ve patrie kelimelerindeki benzeyişten istifade ederek, güzel bir kelime oyunile şöyle söylüyor:

«Vatan aleyhine kudurmayan parti, parti değildir.»

Ve sonra partileri, kendince bir taksime tabi tutuyor:

«Umumiyetle, intizamı esas alan partilerde anarşistler, anarşide teşkilâtçı insanlar görülmesi, bana yeni bir taksim tarzı ilham ediyor. Her ferd, kendi yaratılışının partisinde yer almalıydı. Mizac itibarile yaratıcılar, muhafazakârlar ve yıkıcılar vardır. Her insan, kendi hakikî partisinde bulunmalıdır. Bu, o ferdin ne sözlerinin, ne dileklerinin partisi değil, varlığının amel ve aksülâmellerinin partisidir.»

***

Daha pek çok alâka verici mevzulara temas eden bu kitap, Fransanın siyasî halinden alınmış intibaları göstermek itibarile mühimdir. Bütün bu kara görüşler içinde muharririn, yeni fecirlere bakan dalgın gözleri de sezilmiyor değil. En acı tenkidleri yaparken bile işini bırakmıyan ve sonun iyi olacağına inanan bir hali var.

«İnsan, eşya, hayat ve onun kıymeti hakkındaki en bedbin hükümler, iş ve işin icab ettirdiği nikbinlikle pekâlâ bağdaşabiliyor.»

Bu sözleri tatlı bir tebessüm edasile söyleyen büyük edip, bunun Avrupalıya mahsus bir haslet olduğunu da ilâve ediyor ki bilmem bu inhisar, hakikatlere uyar bir hüküm müdür?

Hasan Âli YÜCEL

Av hayvanları sergisi

Avcılar ve atıcılar birliği Taksim bahçesinden güzel bir sergi açtı

İstanbul avcılar ve atıcılar birliği tarafından Beyoğlunda Taksim bahçesinin kapalı kısmında, bir av hayvanları sergisi açılmıştır. Bu sergide memleketimizde vurulmuş yerli ve geçici av hayvanlarile Türk avcıları tarafından Afrikada vesair yerlerde vurulmuş altı yüzü mütecaviz av hayvanı teşhir edilmektedir. Sergide teşhir edilen hayvanlardan memleketimizde vurulmuş olanları Receb namında bir Türk sanatkârı tarafından öldürülmüştür. Avcılar birliği memleketimizde ilk defa olarak böyle bir sergi tertip etmiş olmakla takdire lâyıktır.

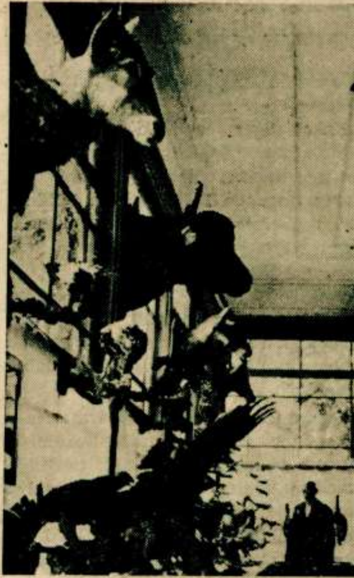
Kendisile görüştüğümüz birlik idare heyetinden bir zat sergi hakkında bize şu malûmatı vermiştir:

— Memleketimizdeki av hayvanlarını teşhir etmek üzere bir sergi yapmağı uzun zamandanberi istiyorduk. İşe başladığımız zaman bunun tahminimizden daha güç olduğunu anladık. Sergiyi Cumhuriyet bayramımızda açmak istediğimizden kısa bir zamanda memleketimize aid ancak altı yüz parça hayvan toplayabildik. Memleketimizdeki av hayvanları şu gördüklerinizden daha bir kaç misli fazladır. Fakat tamam bir kolleksiyonu, yapacağımız ikinci bir sergide teşhir edeceğiz.

Bu sergiyi yapmaktaki maksadımız evvelâ memleketimizdeki av hayvanlarının nevilerini herkese tanıtmak ve vurulmuş av hayvanlarını doldurma sanatında inkişafı için çalışanları teşvik etmek ve ayni zamanda da memleketimizde bulunan ve en küçüğünden en büyüğüne kadar bütün av hayvanlarından birer nümuneyi ihtiva edecek daimi bir müze vücuda getirmektir. Bu müzenin hazırlanması için ziraat vekâletinin de yardımını isteyeceğiz.

Önümüzdeki av mevsiminde memleketimizin en uzak köşelerine varıncaya kadr her mıntakasındaki av hayvanlarından birer nümune elde ederek bunları Avrupadaki emsaline yakın bir nefasette doldurtarak 1937 senesi Cumhuriyet bayramında tam kolleksiyonlu bir sergi açacağız ve eğer bu işi tamam olarak yapabilecek olursak şimdiye kadar ihmal edilmiş olan bir memleket işini başarmış olmakla büyük bir iftihar duyacağız.

Av hayvanları bir memleketin tabiî servetlerinden biridir. Bunları himaye etmek ancak onları tanımak ve kıymetlerini takdir etmekle kabildir.

Sergiden bir köşe

Bitliste kış yağmurları başladı

Yeni vali, şehrin imarına çalışıyor

Bitlis (Akşam) — Bitliste devamlı yağmurlar başlamıştır. Yağmur birçok hususî inşaatın devamına mâni oluyor. Bu aydan itibaren posta nakliyatı hayvan sırtında yapılmağa başlıyacaktır.

Şehir dahilinde ve haricinde asayiş yerindedir. Yeni vali Hasan Fehmi Suerdem çok çalışmaktadır. Vali Bitliste yenilikler yapmağa başlamış bir başından öbür ucuna kadar 300 mumluk lâmbalarla aydınlanmıştır.

Peçe ve çarşafların atılması kadınlarımızı çok sevindirmiştir. İnhisarlar tütün atelyesi direktörü B. Alâeddin aldığı tedbirler sayesinde imalât yüzde elli arttırmağa muvaffak olduğu sigaraların nefasetini muhafaza hususunda gösterdiği itina ile tiryakileri çok sevindirmiştir. Tütün atelyesi direktörü müşfikane tedbirleri sayesinde amelenin de teveccüh ve muhabbetini kazanmıştır. İnhisarlar vekilinin Bitlisi son ziyareti esnasında 35 bin lira sarfile asrî ve beton atelye pavyonları inşasına karar verilmiştir.

KADIN KÖŞESİ

Çay elbisesi

Sade fakat kibar bir çay elbisesi. Koyu lâciverd kumaş üzerine gümüş ve altın iplikle işlemeler vardır.

Gaziantep halkevi çalışıyor

Evin faaliyetini gösteren bir istatistik

Gaziantep (Akşam) — Halkevi, büyük bir hız ile çalışıyor. Ödevi meyanındaki davalardan çoğunu başaran Halkevimizin son dokuz aylık mesaisinden bazılarını haber veriyorum:

Dokuz ay içinde on bir temsil verilmiş, bu temsillere 5620 vatandaş iştirak etmiştir. On bir konserde 3410, sekiz parasız sinemada 800, 36 konferansta 13060 vatandaş hazır bulunmuştur. Beş mektep müsameresi, üç balo, sekiz gardenparti, beş ziyafet, verilmiş, bunlara binlerce yurttaş iştirâk etmiştir.

Dokuz ayda 1020 ders verilmiş ve bunları 16,000 talebe dinlemiştir. Sekiz köy gezintisi tertip olunmuş, kütüphaneden 11,080 kişi istifade etmiştir. Maraşa bir seyahat tertip edilmiş, iki futbol maçı da kazanılmış, temsiller verilmiş, Malatya Halkevi futbolcularile burada yapılan maça karşı altı ve Kilislilerle de bire karşı dört sayı ile kazanılmıştır.

Büyük bir güreş tertip edilerek kazananlara mükâfatları dağıtılmıştır. İki yüzden fazla çocuğa bakılmış, Abdülhak Hâmit, Yunus Emre, Sezai ve Hasip Dürri için geceler tertip olunmuştur.

Bir yankesicinin tevkifi

Meyvahoşta Abdullahın cebinden 8 lirasını yankesicilik suretile çalarken yakalanan Mehmed adında biri dün Sultanahmed üçüncü sulh ceza mahkemesince tevkif edilmiştir.

SEVENLER YOLU

Edebi Roman — Bürhan Cahid MORKAYA

Tefrika No. 17

— Hiç!

— Zaten bunu kendisi de söyledi. Onunla iki saatten fazla konuştuk. Ona bu ayrılış kararını verdiren sebebi anlamak için çalıştım. Hatta daha ileri giderek kendi cephesinden bir münasebet olup olmadığını araştırdım. Bunca yıllık avukatlığımın bütün tecrübeli metodlarını kullandım.

— Evet.

— Ve buna rağmen anlayamadım.

— Garip şey. Peki ne diyor.

— Dediği şu. Daha doğrusu garip bir felsefe. Erkekle kadını biribirine bağlayan münasebetler tabiî olarak zamanla geşviyormuş. Hızlarını, hararetlerini kaybeden münasebetleri sürüklemeye çalışmak mânasızmış. Bu bağların çözüldüğünü bu ilk duyguların gevşediğini anlayanlar için ayrılmaktan tabiî bir şey olamazmış.

Ahmed Melih dudakları düşmüş, şaşkın şaşkın dinliyordu.

Rıza Sedad devam etti:

— Kendisine dedim ki, bu fikrini kabul etmek lâzım gelirse hayatta biribirine bağlı bir çift kalmaz. Her izdivaç tabiatin hükümlerine göre ayni yollardan geçer. İlk aşkı sonuna kadar yaşamış insanlara tesadüf edilmiş değildir.

Kim iddia ederse etsin, ilk sevginin harareti yaşlar ilerledikçe söner. En çılgın aşk kahramanları bile ayni akibetle karşılaşmışlardır. Yalnız bir nokta vardır, izdivaçla biribirinin sevgisini paylaşan insanlar zamanla öyle kaynaşırlar ki ilk sevgilerinin ifadesi değişir. Aşkları devamlı bir arkadaşlık şekline girer, ve ancak bu kuvvetli bağdır ki, sevgilerin çözüldüğünü hissettirmeden insanları yaşatır.

Bütün bunları âdeta bir içtimaiyat, ruhiyat profesörü gibi anlattım. Münakaşa ettik, fakat kendi kendine öyle bir telkin yapmış ki, kararından geri çevirmeğe muvaffak olamadım. İsrar etti:

— Ayrılmamız lâzım. Çünkü artık biribirimize duyuracak zevkimiz kalmadı. diyor.

Senden hiç şikâyeti yok. Kabahati tabiate buluyor. On sekiz yıllık karı kocalığın elyafı gevşemiş, suyu çekilmiş bir nebata benziyen posasını sürüklemek için sebep olmadığını, her iki tarafın da hürriyetini biribirine iade etmesinden başka çare bulunmadığını söylüyor.

Tabirlere dikkat ediyor musun. Aynen tekrar ediyorum. Nermin hanım on sekiz yıllık karı kocalığı elyafı gevşemiş bir nebata benzetiyor. Hani işe tabiat cephesinden bakınca insan kolay cevap veremiyor.

Hayatta tabiatin kanunlarına uygun taraf kalmadı ki! Hele kadın erkek münasebetleri bugüne kadar öyle biribirine zıd şekillere, kalıplara döküldü ki, en tabiî olanı hangisidir diye kestirmek imkânı yok.

Eski Yunanlılarda izdivaçtan maksad çocuktu. Ve çocuk cemiyetin malı idi. Bugünün büsbütün aksine olarak kan babadan değil, anadan geliyordu. Babası kim olursa olsun onunla kimse meşgul olmazdı. Ve eski Yunan nesli kadın erkek münasebetinin bu şekline rağmen tarihin kaydettiği en kuvvetli nesillerden sayılırdı.

Sonra bu fikri değişti. Kan hakkı babaya geçti. Fakat bugün gerek Amerikada ve gerek Afrika içlerindeki kabileler arasında öyle izdivaç şekilleri görülüyor ki, hukuk âlimlerinden ziyade ruhiyat ve içtimaiyat mütehassıslarını alâkadar ediyor. Meselâ Kongo havzasındaki kabileler arasında müşterek izdivaçlar var. Yani bir kabilenin herhangi bir erkeğine gelin gelen kadın yalnız o erkeğin değil bütün kabile erkeklerinin malı oluyor.

Bugünkü medeniyet dünyasının izdivaç kanunları az çok esasta birleşmişlerdir. Bunlar daha ziyade kuvvetlerini mukaddes kitaplarının emir ve nehiy çizgilerinden almışlar. Eski dinlerin tesiri altında kalan kütleler içtimaî kanunlarından henüz bu izleri silmiş değillerdir. Halbuki mukaddes kitapların nüfuz mıntakasından uzak kalan yerlerde yalnız tabiatin değişmez kanunlarile yaşayan eski kabileler, aşiretler arasında iş büsbütün aksine olmuştur. Oralarda ne yerden ne kökten emir almadan yaşayan insanlar yalnız tabiî hislerile, tabiî ihtiyaçlarile buldukları yaşama, birleşme şekillerini örf ve âdet haline getirmişlerdir. Bu şekil hayatı geçiren kabileler arasında tedkikat yapan âlimler oralarda kadın yüzünden kan döküldüğünü işitmemişlerdir. Çünkü onlar arasında geçen ahkâm tabiatin diğer malûkları arasında hâkim olan hissi ahkâmdır. Bir sinek gebe kalınca artık hiç bir erkek sinek ona yaklaşamaz. Bu kabileler arasındaki örf ve âdet de budur. Dişi gebe kalınca kabilenin hiç bir erkeği ona yaklaşmaz. Ve o artık herkesin hürmet ettiği yarı mukaddes bir mahlûk olur.

Ha ne anlatıyorum, bugünün medenî izdivaç kanunları hükümlerini hep mukaddes kitapların koydukları temelden aldıkları için birbirlerinin eşidirler. Medeniyet dünyasının her tarafında kadın ve erken münasebetleri hemen hemen ayni çerçeve içindedir. Yalnız birleşmek ve ayrılmak usullerinde bazı kanunlar serttir. Bazısı hafiftir. Fakat esas gene birdir. Kocasının adını taşıyan kadın kocasınındır. Gelelim şekilde, içtimaî nizamda bu böyle amma hakikatte, tabiatte bu hükümler tamamile yer bulabiliyor mu?.

Eski dinî kanunlar, zina eden kadını recme mahkûm ederlerdi. Fakat bu fiilde müşterek olan erkek için bu kadar şiddetli bir ceza yoktu. Hattâ kabile hayatından büyük siyasî teşekküllerden evvelki feodalite devrine kadar kadın galibin, kuvvetlinin kayıtsız, şartsız tasarruf ettiği bir mahlûktu. Tarihin birçok devirlerinde kadın sadece bir dişidir. Dişinin siyasî ve içtimaî hiç bir hakkı yoktur. Kuvvetin her şeye hâkim olduğu devirlerde insanlar böyle düşünür ve böyle yaşarlardı.

(Arkası var)

Hergün bir hatıra

Osman paşa ile birlikte Plevnede nasıl harbettik?

Mermiler isabet ediyor, fakat patlamıyor, meğer içleri boşmuş!

Geçenlerde, Pilevne muharebesinde bulunan müşir Kâzım paşa vefat etti. Gazeteler müşir Kâzım paşanın Pilevne muharebesinde bulunmasından hayretle bahsettiler. Çünkü Pilevne muharebesi o kadar eski bir mazi ki, şimdi bize bir masal gibi geliyor... Halbuki Pilevne muharebesinde bulunanlardan bugün hayatta kalan bir general daha var: General Sakip... Aynı zamanda general Sakip bugün hayatta olan en eski harbiye mezunudur. 64 sene evvel Harbiyeden çıkmıştır.

Sevimli, hoş sohbet. İhtiyar generalı Erenköyündeki güzel köşkünde ziyaret ettim. Kendisile konuşurken çok eski bir şarkı hatırıma geldi: «Yemin etti Osman paşa... Pilevneden çıkmam diye..» Düşündüm ki, karşımda bulunan ihtiyar general bu çok eski şarkının anlattığı hâdiselerin içinde yaşamış canlı bir tarihtir.

— Generalım, dedim, Osman paşa ile birlikte Pilevnede nasıl muharebe ettiğinizi bir kere de ben dinlemek isterdim.

Paşa uzun uzun güldü:

— O kadar eski bir hikâye ki... dedi, maamafih anlatyım... 1292 senesi temmuzunun birinci günü Pilevneye gitmek üzere ordumuz Vidinden hareket etti. Bir yandan düşman da Pilevnenin üzerine yürüdüğü için bir an evvel Pilevneye varmamız lâzımdı. Tamam yedi gün yedi gece cebrî yürüyüş yaptık. Yollarda dökülenlere bakacak vaktimiz bile yoktu. Temmuzun yedinci günü Pilevneye yorgun argın vardık. Bir de baktık ki, Pilevnede kazılmış tek siper, tek tabye yok... Son derece de bitginiz. Düşman ordusu da bizim arkamızdan Pilevneye yetişti. Osman paşa:

— Bu gece yatınız, rahat rahat uyuyunuz... Sabahleyin şefakta düşmanın üzerine atılacağız... dedi.

Sabahleyin şefakla beraber Pilevne palangasından çıktık. Düşmanın üzerine bütün şiddetimizle atıldık. 8 temmuz sabahı.. akşama kadar o kadar şiddetle döğüştük ki, Pilevne ovası yer yer kan göllerile dolmuştu. O günü düşmanı kaçırdık. Tekrar Palangaya döndüğümüz zaman «1080» kişi eksiktik.. «1080» kişi şehid verdik. Düşman kaçtı. Fakat biz onun arkasından takip edemedik. Çünkü süvari kuvvetimiz yok denecek kadar azdı. Zaten bir gün evvel mütemadiyen bir hafta yürüyüş yapan asker de yorgundu. Bunun için düşmanı takip edemedik. Tamam 10 gün sonra yani 18 temmuzda düşman büyük bir kuvvetle tekrar Pilevneye geldi. Tekrar bozduk. Nihayet 26 ağustosta büyük, pek büyük bir düşman kuvveti Pilevnenin önüne yığıldı. Düşman kuvvetlerinin kumandanı general İskoflef'di. 6 gün Pilevnenin önünde dünyanın en kanlı muharebelrinden biri oldu.

Fakat vaziyetimiz çok fenalaşmıştı. Pilevnenin önünde düşman kuvvetleri bir insan denizi halinde idi. Ulahlar düşmana 100,000 kişi vermişlerdi. Pilevnede yiyecek, cephane kalmamıştı. İlk günler bize küçük bir francala veriyorlardı, günde... Sonra bunu da bulamaz olduk. Pilevnenin etrafındaki mısır tarlalarındaki mısırları kavurup kavurup yiriyorduk. En büyük gıdamız işte bu mısırlardı.

Sonra tuhaftır. Pilevnedeki askerimizin hemen hepsi son derece tütün tiryakisi insanlardı. Halbuki Pilevnede bir sarımlık tütün kalmamıştı. Bèn topçuyum, askere top attırıyorum. Nefer yalvarıyor:

— Beyim, bir tek sigara bul.. sana istediğin kadar top atayım...

Lâkin sigara nerede?... O zaman bir tek sigara bizim için dünyanın en büyük nimeti.. Pilevnede en çok sıkıntısını çektimiz şey bu idi, sigara... Etrafımızdaki bütün şehirler düşmüş. Biz düşmanın ve ateşin ortasındayız.. merkezle irtibatımız tamamile kesilmiş.. memleketten ne zamandan beri mektup filân almıyoruz. Osman paşa askerin kuvvei maneviyesini yükseltmek için gayet mükemmel bir usul bulmuştu. İkide bir paşa bir kurban kestirir:

— Müjde çocuklar... derdi.. «Pehlivan» merkezden geldi.. bizim burada muhasarada olduğumuzu haber vermiş... Bize gönderilen kuvvet yola çıkmış...

Bu «Pehlivan» Osman paşanın en itimad ettiği casusu idi. İkide bir Pehlivan Pilevneye gelir, iyi haberler getirirdi. İşte o zaman bunun şerefine kurbanlar kesilirdi. «Pehlivan»ın yüzünü kimse görmezdi. İsmini kimse bilmez. Onu kimse tanımazdı. Çünkü Pehlivan adında kimse yoktu. «Pehlivan» Osman paşanın askerin maneviyatını yükseltmek için ortaya çıkardığı hayali bir şahsiyet, ismi var, cismi yok bir casustu.

Osman paşa çok şayanı dikkat bir adamdı. Gayet telâşcı idi, telâş ve acele ile konuştuğu için katiyen sözleri anlaşılmazdı. Bu huyunu kendisi de bildiği için sözlerini bir iki kere tekrarlardı. Muhasara esnasında kirden pek feci bir vaziyete düşmüştük. Ayaklarımız çizmelerden bazen bir haftada çıkarmak nasip olmuyordu. Nihayet düşmanın biraz ateşi gevşettiği bir zamanda kasabadaki hamama gittik. Osman paşa da vardı. Hep soyunduk, hamama girdik.. düşmanın top ateşi başlayınca yarı çıplak bir halde hamamdan fırladık. Paşa:

— Haydi çocuklar.. dedi. Doğru tabyelere...

Ateş kesildi. Tekrar hamama döndük.. tam yıkanacağız.. gene düşman topları.. haydi tekrar giyindik, gene silâh başına.. velhasıl yıkanmak nasip olmadı, gitti.

Sonra Osman paşa çok sert adamdı. Bir gün bir Çerkes, tüfeğini omuzuna asmış. Paşayı eğilerek selâmlamak istedi. Eğilince Çerkesin omuzundaki tüfek çat paşanın suratına.. paşanın az daha gözü çıkıyordu. Çerkese:

— Haydi şuradan git.. bana 2 gözün ikisi de lâzım.. diyerek göğsünden itti.

Bir gün Pilevnedeki meşhur Yunus bey tabyesinde düşmana top ateşi açtım. Paşa yanımda, dudağını büzdü:

— Nafile.. dedi, isabet ettiremiyorsun... Vuramıyorsun...

Canım sıkıldı. Halbuki tam isabet yaptığıma emindim. Boynumdaki dürbünü paşaya uzattım:

— Alınız, dürbünü... Bakınız paşam, dedim, isabet ettiriyor muyım? Ettirmiyor mıyım..

Paşa dürbünü aldı, baktı:

— Evet.. dedi, mermiler düşman siperlerinin tam üstüne geliyor..

— O halde?..

— Patlamıyor..

Hakikaten attığımız tek bir mermi patlamıyordu. Çıldıracağız.. boyuna mermi atıyoruz. Tam isabetler oluyor. Lâkin mermilerin patladığı yok.. ne olursa olsun dedim. Bütün tehlikelerine rağmen bir mermiyi ayaklarımın altına aldım. Ağzını açtım. Bir de içine bakayım.. bomboş... Meğer bize merkezden barutsuz mermi göndermişler.. günlerce düşmanı dövüyoruz diye bu barutsuz mermileri atmışız.. felâketi tasavvur ediniz.

Pilevnede geceler müthişti. Petrol değil tek mumumuz yok. Gece tamamile zifiri karanlık içinde geçiyor... Uyumak kabil değil.. Osman paşa:

— Bana bir nefer çadırı kurunuz.. dedi..

Nefer çadırı kuruldu. Paşa top ateşi içinde yattı.. kendisi bütün muharebe müddetince nefer çadırında yatardı. Cigarasızlıktan artık o derece bunalmıştık ki, otları içiyorduk. Cephane azaldığı için Osman paşa garip bir usul buldu. Musevileri Palangaya topladı:

— Tenekeden yüzlerce kutu yapacaksınız.. dedi.. bomba şeklinde... Museviler tenekeden bir sürü bomba yaptılar, içlerine misketler doldurduk. Bu pek orijinal bombalar çok işimize yaradı.

Osman paşa ile birlikte bir de Arap Ahmed paşa vardı. Son derece, delicesine cesur bir adam. Gayet yakın olan düşman siperlerinin önüne yürür, başını açar:

— Atın bana mermilerinizi diye avaz avaz bağırırdı.

Kendisne bir şey de olmazdı. Osman paşa bir gün beni çağırttı:

— En ilerideki tabyeye gideceksin.. dedi bir günde oraya 3 zabit gönderdim. Üçü de şehid oldu. Kimse oraya gitmek istemiyor. Kendine güvenebilir misin?.

— Güvenirim paşam.. dedim.. gittim. Alaylı zabitler arasında benimle alay edenler... Çünkü Pilevnedeki hemen hemen bütün zabitler alaylı.. Bunların en büyük zevki mektepli zabitlerle alay etmek... Düşman bizden o derece yılmıştı ki bir gün «Yunus bey» tabyesini zaptettik. Baktık. Düşman topçularını topların başına ayaklarından bağlamışlar... Bunun sebebini sorduk. Düşman topçuları:

Kaçmıyalım diye böyle bizi bağladılar.. dedi.

Nihayet düşman bizi kıskıvrak her tarafımızı sarınca Pilevneden çıkmağa karar verdik. 27 teşrinisani günü çıktık. Buram buram kar yağıyor. En önde Osman paşa...Pilevneden çıktıktan sonra nereye gitsek karşımıza düşman çıkıyor.. nihayet müthiş bir hücuma uğradık. Bir kurşun Osman paşanın atını cansız yere serdi. Başka bir ata bindi. Biraz sonra bir kurşun daha o at da yaralandı. Üçüncü bir kurşun Osman paşanın ayağına isabet etti. Nihayet beyaz teslim bayrağını çektik.. 32,000 kişi teslim olduk. Rus generalı İskoflef Osman paşaya büyük bir hürmet gösterdi:

— Sizin kılıcınızı almak benim için dünyanın en büyük nezaketsizliği olur... dedi. Osman paşanın kılıcını kendisine iade etti.

Bizi evvelâ Bükreşe götürdüler. Orada o kadar güzel turşular vardı ki, ve biz haftalardanberi o derece açtık ki, bunları yiyince şiddetli bir dizanteriye tutuldu. Osman paşadan başka hepimizi Siberya hududuna sevkettiler. .

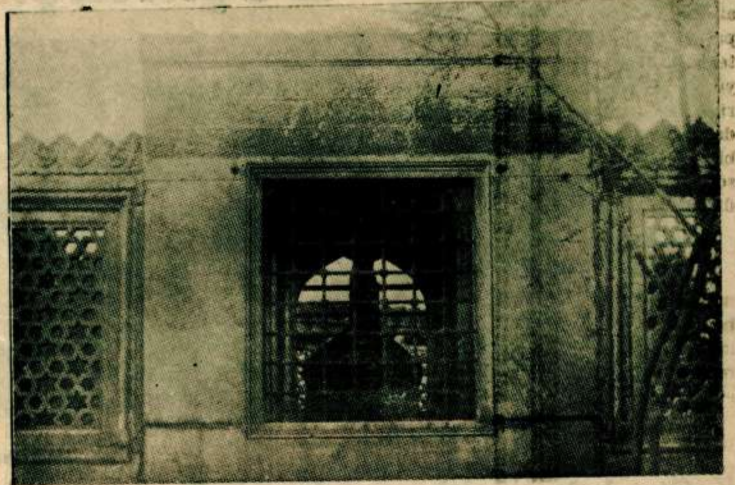
İşte Pilevnede Osman paşa ile birlikte böyle muharebe ettim.. — *H. F. Es*

VENEDİKLİ BAFFA
"Safiye Sultan„

Yazan: Ahmed Refik

Tefrika No: 17

Padişahtan son divan kâtibine varıncıya kadar bütün devlet adamlarının gözlerinin doymadığı bir şey vardı: Para...

Mimar Sinanın türbesi

— Sekiz akçe üstüne madenlerden akçe kestiren sen misin?

Diye bağırdılar. Onun da kellesini bir kılıçta uçurttular.

Ne olduysa, veziri azam Siyavüş paşa ile şehislâma ve İbrahim paşaya oldu. Üçü de azledildi. Sinan paşa sadrazam, Bostan zade şehislâm oldu.

Üçüncü Murad, Silâhdar ağasını da öldürtmek istiyordu. Sipahiler buna razı olmadılar:

— Ana siyaset ettirmeziz! diye ayak dirediler.

Güya bu felâketler yetişmiyormuş gibi bir de yangın baş gösterdi. Gedik Ahmed paşa hamamına kadar Bitpazarı, iki bedesten kâmilen yandı. Para derdile yanan halkın malı mülkü bir de Yeniçeri yağmasına uğradı.

Üçüncü Muradın bütün bu hadiseler umurunda bile değildi. O gün de, ertesi gün de hiç haremden çıkmadı. Onu bu haline, hareme en çok girip çıkan Cüce Cafer ağa da hayret etti. Bu adam çıldırmış mıydı? O gece bütün sazendeleri, hanendeleri, maskaraları, oyuncuları saraya çağırttı.

Canfedalar, Raziye karılar ve bütün cariyelerle öyle bir zevk etti ki... Ne Mehmed paşayı, ne defterdarı, hiç birini aklına bile getirmedi. Etrafı dalkavuklarla dolu idi. İçlerinden biri halifei zamana yaranmak istedi:

— Elhamdülillâhi tealâ dün padişahımızın bir kaç edebsizin vaz'ından muztarip olduklarını işittiğimizde gama düşmüş idik. Hemişe a'danız gamkin olsun. Anlar ettiklerinden nadimlerdir, dedi.

Kim ne etmiş, ve neye nadim olmuştu? Şark seferi yıllarca sürüp gidiyordu. Kar, yağmur, ateş, açlık ölüm, hepsi orada idi. Karlı dağlar top gürültülerile inlerken, saray saz sadaları ve kadın kahkahalarile çınlıyordu. Hazinenin açığı bin yük akçeden fazla idi. Tamam yüz milyon kuruş! Bu açığı kapatmak için açıktan açığa halka ve tımar sahiplerine akçeler salınıyordu. Mısırdan gelen hazineler, sarayın israfına, üçüncü Muradın zevkine, yaptırdığı köşklere yetişmiyordu. Sarayda oturacak köşk mü yoktu? Yavuzun sığdığı saraylara üçüncü Murad bir türlü sığamıyordu.

Üçüncü Murad, hiç tavrını bozmadı:

— Sahihtir, dedi. Bir mikdar elem çekmiştim. Amma bir kaç zamandır içimde bir helecan vardı. Fakat baş düşmanımız Beç kralıdır. Ondan iki yıllık haraç geldi. Şah da ondan aşağı kalmaz. Onun da kardeşinin oğlu hediyesile rehin olmaya geldi. Felek her zaman istenildiği gibi deveran etmez. Devletimize bir yerden rahne gelir diye korkuyorum. İnşaallah bununla defettik. Yine a'damızdan kemlik görmedik. Kendiyi bilmez bir kaç bir mikdarın sitem çektik. Ve o acıyı içimizden bununla refettik.

— Saz sesleri ortalığı çınlatıyordu. Hanendeler o kadar coşmuşlardı ki, saraya intisap koltuklarını kabartıyor, keselerle altınlar gözlerini kamaştırıyordu.

Mehmed paşaya bu parlak geceyi görmek nasib olmadı. O gün sipahiler başını top gibi tepe tepe, yuvarlaya yuvarlaya At meydanına kadar sürüp getirdiler. Ellerinden kimse almaya muvaffak olamadı. Nihayet kâhyası bir yolunu buldu. Dört yüz atın verdi. Kelleyi ellerinden aldı. Cesedine koyup gömdürmeye güç belâ muvaffak olabildi... Maamafih, sade üçüncü Murad zevk edecek değildi. İstanbul kadınları da zevkten ve eğlenceden kendilerini alamıyorlardı. Bu vakadan iki yıl sonra idi. Şark seferlerine nihayet vermek isteniliyordu. İstanbula Şahın oğlu Haydar Mirza gelecekti.

İstanbulda hümmalı bir hazırlık vardı: Saraylar hazırlanacak, odalar döşenecekti. Sadrazam Sinan paşa, Selânikli Mustafa efendiyi çağırdı. O zamanlar, Şark seferinden dönmüştü. Seferde sipahi oğlanları kâtibi idi. Uzun uzun emirler verdi:

— Şark diyarından Şahın oğlu ağır elçi ile İstanbula gelecek, artık sulha niyet etmişler. Elinde işin yok. Boş durma. Konaklarını hazırlat. Vefadaki Pertev paşa sarayını boşalt. Tamir edilecek yerlerini yaptır. Baş defterdarla söyleş. Harç akçesini versin. Döşenecek odaların eşyasını da âlâ, evsat ve edna olmak üzere yaptır. Namusu devlete münasib ne ise ona göre yap. Fazla para harç etme. Yiyecek ve içecek masrafını matbah emininden al, dedi.

Mustafa efendi işe başladı. Elçi ile Haydar Mirzaya, sultanlara, odalar hazırlattı. Tamam on bir oda döşendi. Şahın oğlu Pendikte idi. O akşam sarayda ziyafet verilecekti. Divanhane kandiller ve şamdanlarla donandı. Hoşaflar, helvalar hazırlandı. İstanbul kadınları, çoluk çocuk alayı seyretmek için sokaklara dökülmüşlerdi. Bütün dükkânlar ahali ile dolmuştu. Mevsim kıştı. Kadırgalar Üsküdardan güç belâ kalkabildi. İstanbula gelinceye kadar akşam oldu. Bir çok kadınlar yatsı namazına kadar evlerine gidemediler. Tanıdıklarında misafir kaldılar. Bir çok kadınlar da «Yollarda kalıp yarandan niceleri zevk ve safaya vasıl» oldular. Beyazıd hahmamında o gece tamam beş yüz kadın kaldı. Karılarından şüpheleri olanlar ayrılmaya vesile arıyorlardı. O gece hamamda kalan kadınların çoğunu kocaları boşadılar. Kadın peşinde koşanların çoğu da o gece muradlarına erdiler.

İran Şahının oğluna öyle ikram edildi ki... Günde yüz koyun, yüz kelle şeker, yüz bal mumu, bahar sebze, tavuk ve balık sarfediliyordu.

Bütün bu masraflar boşuna idi. Ve hepsi de halkın kesesinden çıkıyordu.

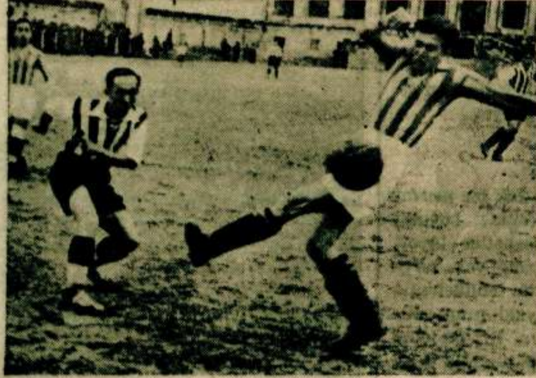
(Arkası var)

AKŞAM — SPOR

İstanbul likinin ilk mühim maçı Beşiktaşın lehine neticelendi

Maçtan evvel hakem ve takım kaptanları

Galatasaray, Beşiktaş karşılaşmasından iki enstantane

Beşiktaş muhacimleri Galatasaray kalesi önünde

Siyah beyazlılar canlı ve güzel bir oyunla Sarı kırmızılıları yendiler, İstanbulspor Vefa berabere kaldı

İSTANBULSPOR 2 - VEFA 2 (2 - 1)

Şeref stadında ilk maç, Beşiktaşla Galatasaray arasındaki mühim maçın topladığı büyük bir kalabalık önünde' İstanbulspor - Vefa arasında oynandı. Hakem Sedad İnceoğlu...

İstanbulspor: Mehmet - Hasan' Ali - Nevzad, Orhan, Aziz - Reşad, Fahri, İsmail, Kemal, Seyfi.

Vefa: Muvahhit - Vahit, Saim - Namık, Hüseyin, Abdüş - Hasan, Muhteşem, Gazi, Lâtif, Mustafa.

İlk dakikalarda mütevazin giden oyun, biraz sonra Vefanın üstünlüğü altına girdi ve Lâtif dokuzuncu dakikada bir ara pasile Vefanın ilk golünü yaptı. Bu gol Vefanın hakimiyetini arttırdı. İstanbulspor müdafilerinin bütün gayretlerine rağmen yirmi dokuzuncu dakikada Gazi sıkı bir şütle Vefanın ikinci golünü yaptı. 2-0 mağlûp vaziyete düşen İstanbulsporlular fazla çalışmağa başladılar ve otuzuncu dakikada Kemalin çektiği sıkı bir şütle ilk gollerini kaydettiler. İkinci devre daha sıkı oldu. Yirminci dakikada Vefa aleyhine verilen bir serbest vuruştan Orhan İstanbulsporun beraberlik sayısını çıkardı. Maç her iki tafın galibiyeti almak için uğraşmalarile 2-2 bitti.

BEŞİKTAŞ 2 - GALATASARAY 1 (2 - 0)

Beşiktaşın Hakkı ve Nuri gibi oyuncularından mahrum olarak çıkacağı şayiaları haftanın bu en mühim müsabakasının Galatasaray tarafından kazanılması ihtimallerini kuvvetlendirmişti. Fakat Beşiktaşın bu iki oyuncusunu getirterek bu ihtimalleri kendi lehine çevirecek bir kadro ile sahaya şu şekilde çıktı:

Mehmet Ali - Hüsnü, Nuri - Faruk, Hakkı, Feyzi - Cemal, Sulhi, Nazım, Şeref, Eşre.

Galatasaray: Avnei - Lûtfi, Reşad - Salim, Hayrullah, Suavi, Necdet, Eşfak, Gündüz, Bülend, Daniyal.

Bu maçın hakemi olan Salim Turgud, maçın idaresini kabul etmediği için hakem komitesi oyunun idaresini antrenör Basth'e vermişti. Maç, Galatasarayın seri hücumlarile başladı. Fakat günün en iyi oyuncusu Hüsnü bu hücumları kırmakta en mühim âmil oluyordu. Çok geçmeden Nazımın güzel idaresile Beşiktaş mukabil hücumlara başladı. Galatasarayın bir düzüye sağdan akın yapmak ısrarı karşısında Beşiktaşlılar sağlı sollu açık bir oyun oynıyarak gittikçe tehlikeli bir vaziyet aldılar.

Nihayet on sekizinci dakikada Nazım, Sulhiden aldığı bir pasla sıkı bir burun vurarak topu sol köşeden Galatasaray kalesine soktu. Oyunun bu ilk golü iki tarafı da heyecana ve aceleye sevketti. Karşılıklı fena vuruşlar görülmeğe başladı. Bununla beraber Beşiktaş katî bir avantaj temini için çalışıyor ve Galatasarayı mütemadiyen sıkıştırıyordu. Reşad da, Lûtfi de gelişi güzel vuruşlarla epeyce bocaladılar.

Beşiktaşın tazyiki devam etmekte iken yirmi beşinci dakikada bu defa da Nazımdan çok hesaplı bir pas alan Sulhi topu biraz sürdükten sonra Beşiktaşın ikinci golünü yaptı.

Devrenin sonlarına doğru Galatasarayın mukabil, fakat semeresiz akınlarına şahit olduk. İlk devre 2 - 0 Beşiktaşın lehine neticelendi.

İkinci devre Galatasaryın hücumlarile başladı. Ve üçüncü dakikada Eşfak sarı kırmızılıların yegâna golünü kaydetti.

Bu gol tabiatile Galatasarayın gayretini arttırdı. Fakat hâlâ sağdan işlemekte ısrar eden Galatasaraylılar bir türlü beraberlik sayısını yapamadıkları gibi Beşiktaşlılar da yaptıkları sayıların adedini arttıramadılar. Esasen 2 - 1 vaziyetten sonra oyunun sert bir şekil alması daha güzel bir oyun çıkarılabilmesine de engel oluyordu. Hakemin düdüğü oyunun bittiğini ilân ettiği zaman Beşiktaş bu mühim maçı 2 - 1 kazanmıştı.

İstanbulspor - Vefa karşılaş masından bir enstantane

Haftanın golcüleri

4 Melih (Güneş)
3 Şahap (Beykoz)
2 Naci (Fenerbahçe)
1 Esat (Fenerbahçe)
1 Hamdi (Süleymaniye)
1 Süreyya (Süleymaniye)
1 Rauf (Hilâl)
1 Salâhaddin (Güneş)
1 İsmail (Güneş)
1 Mustafa (Beykoz)
1 Lâtif (Vefa)
1 Gazi (Vefa)
1 Kemal (İst. Spor)
1 Orhan (İst. Spor)
1 Liva (Anadolu)
1 Nâzım (Beşiktaş)
1 Sulhi (Beşiktaş)
1 Eşfak (Galatasaray)

Lig mevsiminin golcüleri

5 GOL

Naci (Fenerbahçe), Salâhaddin (Güneş), Melih (Güneş)

3 GOL

Ali Rıza (Fenerbahçe), Haydar (Topkapı), Eşfak (Galatasaray), Nâzım (Beşiktaş), Şahap (Beykoz).

2 GOL

Kâmil (Topkapı), İsmail (İst. Spor), Esat (Fenerbahçe).

1 GOL

Fikret (Fenerbahçe), İbrahim (Güneş), Necdet (Güneş), Bülent (Galatasaray), Gündüz (Galatasaray), Aziz (İst. Spor), Zekâi (Eyüp), Süleyman (Eyüp), Cemal (Beşiktaş), Salâhaddin (Topkapı), Raif (Süleymaniye), Hamdi (Süleymaniye), Süreyya (Süleymaniye), İsmail (Güneş), Mustafa (Beykoz), Lâtif (Vefa), Gazi (Vefa), Kemal (İst. Spor), Orhan (İst. Spor), Liva (Anadolu), Sulhi (Beşiktaş), Hakkı (Topkapı).

Bu son oyuncu, golü kendi kalesine atmıştır.

İKİNCİ KÜME KARŞILAŞMALARI

Feneryılmaz - Beylerbeyi arasındaki müsabakada Feneryılmazlılar 3 - 1 kazandılar. Anadoluhisar - Galata Gençler maçında Anadoluhisar 1 - 0 galip geldi. Altınordulular da Karagümrüklüleri 3 - 1 yendiler.

HAKEM KOMİTESİ BAŞKANLIĞI

Nüzhet Abbas noktai nazar ihtilâfından dolayı komite başkanlığından ayrıldı ve yerine ısrarla Sadi Karsan getirildi. Bu defa Sadi Karsan da federasyonla aralarında çıkan noktai nazar ihtilâfından dolayı ayrıldığını gazetelere yazdığı mektupla bildirdi.

Şimdi hakem komitesi başkanlığına kimin getirileceği düşünülrüken rivayet olarak Adil Giraydan bahsediliyor. Bu rivayetin ne dereceye kadar doğru olduğunu bilmiyoruz. Maamafih göz önünde bulunan hakemlerimize bakarsan biz de en akla yakın Adil Giray geliyor.

Fenerbahçe Eyübe - Süleymaniye Hilâle - Beykoz Anadoluya - Güneş Topkapıya galip

SÜLEYMANİYE 2 - HİLÂL 1 (2 - 0)

Fenerbahçe stadında ilk karşılaşma Süleymanie - Hilâl arasında oldu. Süleymaniye takımında eski oyuncularından kaleci Nuri, Bülent yer almış bulunuyordu. Hakem Sabih. Oyuna daha ilk dakikadan Süleymaniye hâkim oldu. Ve ilk golü siyah beyazlılar Süreyyanın ayağile kazandılar.

Gene soldan inkişaf eden bir Süleymaniye hücumunda Hamdi çok güzel bir kafa vuruşile takımına ikinci golü kazandırdı ve devre de Süleymaniyenin hücumları arasında 2 - 0 Süleymaniye lehine neticelendi.

İkinci devrede Hilâllileri çok canlı bir oyun oynadılar, fakat müessir olamadılar.

Oyunun bitmesine on dakika kala Rauf güzel bir gol yaptı. Bundan sonra da oyuna Hilâlliler hâkim olmakla beraber neticeyi değiştiremediler ve maç ta 2 - 1 Süleymaniyenin galibiyetile bitti.

FENERBAHÇE 3 - EYÜP 0 (1 - 0)

Fenerbahçe takımında Yaşar ve Nizai yok. Naci sağ açığa alınmış. Askerliği dolayısile bir kaç zamandan beri oynamıyan Şaban takımdaki yerini almıştı. Hakem Nuri.

Oyuna Eyüp başladı. Ve bu hücum Fenerbahçe muavin hattında kırıldı. Derhal hücuma geçen Fenerliler, Eyübü on sekiz pas çizgisi içine sıkıştırdılar. Eyüp müdafaasının canlı oyunu gol kaydine mâni oluyordu. Fenerliler hücum hücum üstüne yapıyorlar. Naci, Fikret günün en iyi oyuncuları. Dakikalar ilerliyor, gol yok. Ya kaleci, ya direk imdada yetişiyor.

Otuz beşinci dakikada soldan bir hücum Fikretin çok güzel bir ortasını Naci yerde ve ufkî bir şütle Eyüp ağlarına taktı. Ve devre bir sıfır bitti.

Fenerlilerin ikinci devrede gol çıkaracakları bekleniyordu. Oyuna gene sarı lâcivertliler hâkim. Kale önüne çok kolay iniyor, bir türlü gol yapamıyorlardı. Devre ortalarına doğru Esat uzaktan bir şütle ikinci, arkasından Naci üçüncü golü yaptı. Ve oyun da 3 - 1 Fenerbahçenin galibiyetile neticelendi.

BEYKOZ 4 - ANADOLU 1 (1 - 0)

Beykoz: Nihad - Bahadir, Halid - Sadeddin, Kemal, Mehmed, Turhan, Mustafa, Şahap, Said, Kâzım.

Anadolu: Kiço - Şükrü, Salih - Niko, Liva, Cehittin, Kenan, Mustafa, Ziya, Zeki.

Adil Girayin güzel ve ciddî idare ettiği bu maç hayli sıkı oldu. İlk devrenin otuz beşinci dakikasına kadar iki taraf ta sayı çıkaramadılar. Fakat bu dakikada Anadolu aleyhine verilen bir favulden Şahap, Anadolu müdafilerinden Salihin bir hatası neticesinde Beykozun ilk sayısını yaptı. Devre bir sıfır bitti. İkinci devrede Anadolunun sert ve favullü oynaması aleyhlerine oldu.

Hâkimiyeti ele alan Beykoz Şahabın 2 ve Mustafanın yaptığı bir golle sayı adedini dörde çıkardı.

Buna Anadolu penaltıdan Livanın yaptığı tek bir golle mukabele edebildi. Maç bu suretle 4 - 1 Beykozun lehine bitti.

GÜNEŞ 6 - TOPKAPI 0 (1 - 0)

Halid Ezgünün hakemliği altında takımlar sahaya şöyle çıktılar:

Güneş: Safa - Faruk, Reşad - Daniş, Ziya, İsmail - Melih, Necdet. Salâhaddin, İbrahim, Rebii.

Topkapı: Naci - Hakkı, Tahsin Şeref, Mehmed, Emin - Salâhaddin, Kâmil, Ziya, Haydar, Sabahaddin.

Güneş oyun başlar başlamaz hâkimiyeti ele aldı. Çok kısa ve kapalı paslarla mütemadiyen Topkapı kalesini sıkıştırdı. On yedinci dakikada Salâhaddin Güneşin ilk golünü yaptı. İkinci devrede Güneşlilaştırabildi. İkinci devrede Güneşliler tazyik ve hâkimitelerini arttırdılar. Çünkü Melihi ortaya, Salâhaddini sağ açığa alarak daha çabuk daha açık oynamağa başladılar.

Melih on üçüncü, on altıncı, yirmi üçüncü ve kırk birinci dakikalarda dört gol yaparak Güneşi beş sıfır vaziyete getirdi. Salâhaddinin Topkapı aleyhine olan bir penaltıyı kalecinin eline attı. Oyunun bitmesine iki dakika kala İsmail altıncı ve son golü de yaptı. Ve maç ta 6 - 0 Güneşin galibiyetile neticelendi.

Birinci küme A takımlarının vaziyeti

	Maç	Kazanç	Berabere	Kayıp	Attığı	Yediği	Puan
Güneş	2	2	—	—	13	0	6
Fenerbahçe	2	2	—	—	11	0	6
Beşiktaş	2	2	—	—	5	2	6
Galatasara	2	1	—	1	5	2	4
Süleymaniye	2	1	—	1	3	4	4
Beykoz	2	1	—	1	4	5	4
Eyüp	2	1	—	1	2	3	4
Topkapı	2	1	—	1	6	10	4
İst. Spor	2	—	1	1	6	8	3
Vefa	2	—	1	1	2	10	3
Anadolu	2	—	—	2	1	6	2
Hilâl	2	—	—	2	1	9	2

Her akşam bir hikâye

Zavallılık

Sofraya oturunca Hatice:

— Ah dedi, dünyada sıhhatten büyük nimet yokmuş meğerse... Midem ve barsaklarımdan ölüyorum. Bunun için perhiz yapmağa mecburum.. zavallı ben...

Haticenin kocası yanımda oturuyordu. Derin derin içini çekti:

— Evet.. dedi, zavallı karıcığım.. onun için ayrı perhiz yemeği pişirtiyoruz.

Haticenin önüne iskarası yapılmış nefis barbunya balıkları geldi.

Bize kuru fasulya..

Hatice:

— Ah, dedi, doktor yağda haşlanmış yemekleri menetti. Gaz yapar diye fasulyaya da hasretim. İşte böyle barbunya iskarası, piliç haşlaması ve saire yiyebiliyorum. Zavallı ben..

Haticenin kocası Nuri ile ben kuru fasulyaya dayandık. Hatice barbunyaları gövdeye indirirken:

— Ah ah diyordu, size gıbte ediyorum.. ne mesud insanlarsınız.. kuru fasulyayı yiyebiliyorsunuz... Biçare ben...

Nuri gene içini derin derin çekti:

— Ah biçare karıcığım..

Kuru fasulyadan sonra bize yağda kızarmış havuç tavası geldi. Haticeye piliç sövüşü...

Genç kadın bize:

— Dünyanın mesud insanları, dedi, perhiz yapan bir zavallının karşısında dünyanın en nefis yemeklerini yiyiniz bakalım. Biçare ben.. barbunyadan sonra piliç sövüşü.. ah ah... Ne kadar da zavallıyım...

Bize tatlı olarak kilosu 40 kuruştan alınmış tahan helvası geldi. Haticenin önüne üç kocaman muz bir portakal.. Hatice:

— Artık biçareliğim son haddine geldi... Doktor bana ağır tatlıları katî surette menetti. İşte böyle ömrüm günüm meyva ile geçiyor.. zavallı ben...

Diyerek bir muzu soymağa başladı.. o kızıl dudakları arasından muzu yutarken Nuri:

— Ah biçare karıcığım.. diyordu, bu perhizle halin ne olacak bilmem ki...

Hatice yüzünü buruşturuyordu:

— Bu pis muzu da ilâç olarak yiyorum.. muzun barsaklar üzerine büyük faydası varmış... O sizin yediğiniz güzelim tahan helvası dururken ben işte böyle ömrümü günümü muzla portakal ile geçiriyorum.. zavallı ben.. ne talisizim yarabbi..

İçimden bir «lâhavl» çekerek tahan helvasından bir çatal aldım.

Sofradan kalktık... Hatice koluma girdi:

— Bu perhiz ne berbad şey değil mi?. Benim yaşamam da yaşamak mı allah aşkına.. ne mahrumiyet içinde hayatım geçiyor görüyorsunuz ya... Kimbilir bana ne kadar acıyorsunuzdur değil mi?.

— Evet.. doğrusu haliniz pek içime dokundu.. Nerede ise oturup ağlıyacağım..

Yemekten sonra hizmetçi bize kahvelerimizi getirdi. Haticeye kahve yok.. sordum.

— Doktor menetti... dedi.

Biz kahvelerimizi bitirirken bir de baktım.. hizmetçi bir kadehle haticeye yaklaştı.

Yavaşça samimî arkadaşım olan Nuriye sordum:

— O nedir ilâç mı?.

— İlâç değil amma... İlâç makamında bir şey... Şampanya... Malûm ya... Zaten kitaplarda da okumuşsunuzdur. Şampanyanın barsaklar üzerine çok iyi tesiri vardır... Biçare karıcığım.. kahve içemediği için her akşam işte böyle bir kadeh şampanya içer...

Hatice şampanyayı dikerken:

— Zavallılığımdan nerede ise ağlayacaksınız değil mi? Çok müteessir olduğunuzu görüyorum.. kahveye aş eriyorum.. ne olurdu ben de sizin gibi bir kahve içebilseydim.. işte böyle her akşam bir kadeh şampanya içiyorum.. ah, ah bedbaht Hatice...

O gece dostum Nuride kalmam lâzımdı. Yattık.. sabahleyin hep birden kahvaltıya indik...

Hizmetçi bizim önümüze zeytinle çay uzattı... Hatice:

— Şu bendeki mahrumiyete bakınız bir kere... Taş çatlasa zeytin yiyemiyeceğim.. doktor yasak etti. Ah bu perhiz ah...

Biz acı zeytinleri güç hal ile yutarken hizmetçi ona meyva suyunu getirdi. Hatice:

— İşte sabah kahvaltım da bu.. dedi.. Portakal ve karışık meyva suyu... bir miktar da meyva...

Bunu söylerken sofraya kocaman bir yemişlik geldi. Geceki gibi üstüne elmalar, muzlar... Ve bir tabak içinde dünyanın en nefis bisküvileri...

Bir muz yiyor, bir yudum nefis meyva suyundan içiyor, ağzına bir parça bisküvi atıyor:

— Ah, ne kadar zavallıyım, diyordu, ah bu perhiz.. beni mahvedecek...

Kahvaltıdan sonra ahçı yukarıya çağırıldı. O günü pişecek yemekler kararlaştırılacaktı. Hatice:

— Kocam için, dedi, gene kuru fasulya pişiriniz... o perhiz değil.. herşey yiyebilir..

Ahçı sordu:

— Ya sizin için?.

Hatice fevkalâde meyus yüzünü buruşturdu:

— Ah sorma.. sorma ahçıbaşı... Ben yemek yememekten öleceğim...

Benim için şu turfanda şeyler satan manava gidin.. sorun bakalım, geçen günkü gibi gene enginar bulabilecek mi? Malûm ya.. enginar barsaklar için âdeta ilâç yerine geçermiş.. enginar bulursanız kaç para olursa olsun alırsın...

Enginar bir... Gene iki tane piliç alır haşlarsın.. sonra da Balıkpazarına uğrarsın.. eğer taze barbunya balığı bulursan.. al.. sonra yemişçiye gitmeği ihmal etme... Malûm ya ben kocam gibi tahan helvası yiyemiyorum.. muz alırsın.. ne yapayım.. kadere boyun eğmekten başka çare yok. Gene muz yiyip aşağı oturacağız.

Hatice böyle söyliyerek bana döndü.

—Ah gıpta ediyorum kocama... Bazen ahçısız kalırız da o soğanı kırar yer.. ne olur allahım.. ben de bir baş soğan yiyebilsem..

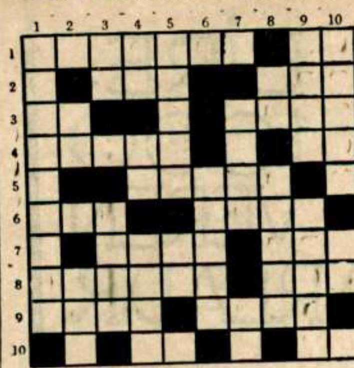
Haticeye veda ettim. Arkadaşım beni kapıya kadar geçirdi. Ayrılırken:

— Karım ne kadar zavallı değil mi? diye sordu.

— Sorma... Pek zavallı...

(Bir yıldız)

BULMACAMIZ

Soldan sağa:

1 —İçe giyilen (7), Köpek (2).
2 — Avuç içi (3) Üye (3)
3 — Edat (2) Çorabın içindeki (4).
4 — Kuru değil (5) Beraber (2).
5 — Zarf (5).
6 —Sıcakta döktüğümüz (3) Bilgin (4).
7 —Duaya söylenen (4) Kan (3).
8 — Bir kadın ismi (6) Su ortasında kara (3).
9 — Az sıcak (4) Katre (4).
10 — Zaman (2) Nida (2).

Yukardan aşağı:

1 — Küçük taşlar (9).
2 — Kurum (2) Mümekel (3).
3 — Beraber (2) Bir içki (4).
4 — Gökte parlıyan (2) Beyaz (2) Çabuk tutuşan bir madde (4).
5 — Türkü (5) Başına (b) koyunuz ilk rakkam olsun (2).
6 — Afaroz, küfür (5).
7 — Fikir (4) Zaman (2).
8 — Nida (2) Fide (5).
9 — Büyütmek (4) İmdat (5).
10 — Tuvan (5) Beraber (2).

GEÇEN BULMACANIN HALLİ

Soldan sağa 1 - Basamak - Ke 2 - Adele - Ubur 3 - Yakı - Ad - Li 4 - Ak - Kurum 5 - Yazık 6 - Cesur - Sim 7 - Dal - Zaar 8 - Ehil - Traş 9 Kiler - An 10 - Refa - Me.

Yukarda aşağı 1 - Bayat - Dek 2 - Adak - Cahil 3 - Sek - Zelil 4 - Alık - Ler 5 - Me - Uyuz - Re 6 - Ararat 7 - Kuduz - Arka 8 - Mısra 9 - Kul - Ki - Şam 10 - Erik - Mi - Ne.

Nöbetçi eczaneler

Bu akşam nöbetçi eczaneler şunlardır:

Şişli: Osmanbeyde Şark Merkez, Taksim: İstiklâl caddesinde Kemal Rebul, Beyoğlu: Tünelde Matkoviç, Yüksekkaldırımda Venikopulo, Galata: Topçular caddesinde Merkez, Kasımpaşa: Müeyyed, Hasköy: Aseo, Eminönü: Agop Minasyan, Heybeliada: Tomadis, Büyükada: Merkez, Fatih, Veznecilerde Üniversite, Karagümrük: Ali Kemal Gündoğdu, Bakırköy: İstepan, Sarıyer: Asaf, Tarabya, Yeniköy, Emirgân, Rumelihisarındaki eczaneler, Aksaray: Cerrahpaşada Şeref, Beşiktaş: Vidin, Kadıköy: Söğütlüçeşmede Hulûsi Osman, İskele caddesinde Saadet, Üsküdar: Merkez, Fener: Balatta Hüsameddin, Beyazıd: Asadoryan, Küçükpazar: Necati, Samatya: Yedikulede Teofilos, Alemdar: Ali Riza, Şehremini: Topkapıda Nazım.

Radyo

9 Teşrinisani 936 Pazartesi

İstanbul — Öğle neşriyatı: 12,30: Plâkla Türk musikisi, 12,50: Havadis, 13,05: Plâkla hafif müzik, 13,25-14: Muhtelif plâk neşriyatı.

Akşam neşriyatı: 18,30: Plâkla dans musikisi, 19,30: Çocuklara masal: İ Galip tarafından, 20: Rifat ve arkadaşları arafından Türk musikisi ve halk şarkıları, 20,30: Safiye ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları, 21: Orkestra. 1 - Suppe: (Erkeksz 10 kız) uvertür. 2 - Tchaikowski: (Cneijn) vals. 3 - Mendelsohn (Bir yaz gecesi rüyası). 4 - Gabriel - Marie: (Melodi). 5 - Drigo: (Arlesenin milyonları). 6 - Kalman: (Sirk prensesi) operetinden parçalar. 7 - Siede: (Düğün alayı) Entermezzo. 22 - Plâkla sololar, 22,30: Ajans ve borsa haberleri, 23: Son.

10 Teşrinisani 1936 Salı

İstanbul: Öğle neşriyatı: saat 12,30 Plâkla Türk musikisi, 12,50 Havadis, 13,05 Plâkla hafif müzik, 13,25 - 14 Muhtelif plâk neşriyatı, Akşam neşriyatı: Saat 18,30 Plâkla dans musikisi, 19,30 Konferans: Doktor Salim Ahmet tarafından, 20 Vedia Rıza ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları, 20,30 Türk musikiheyeti, 21,30 Operet temsili: Şehir Tiyatrosu artistlerinden Bedia Vasfi Rıza ve Hazım tarafından, (Saz ve Caz), operetinin 3 üncü perdesinden bir sahne, 21,30 Orkestra, 1 - Suppe: (Köylü ve şair) uvertür, 2 - Sibelius: (Vals trist), 3 - Eugen D. Albert: (Entermezzo), 4 - Gounod: (Faust) operasından parçalar, 5 - Haydn: (Askerî senfoni), 6 - Delibes: (Coppelia, Dans ve saatler), Vals, 7 - Christine: (Madam) operetinden parçalar, 22 Solo plâk, 22,30 Ajans ve borsa haberleri, 23 son.

AKŞAM

Abone Ücretleri

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 kuruş	2700 kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	—

Posta ittihadına dahil olmayan ecnebi memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

Şaban 23 — Ruzu Kasım 2

S.	İmsak	Güneş	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı
E.	12,02	1,41	7,01	9,43	12,00	1,33
Va.	4,59	6,41	11,58	14,40	16,58	18,31

İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk Sok. No. 13

KEMAL REİSİN İSPANYA DÖNÜŞÜ

Yazan: İSKENDER F. SERTELLİ — No 10

Çakır Ahmed geminin en değerli yelkencilerindendi.. derhal sancak direğinin tepesine çıktı.. yelkenlerin ipini çözdü.. bir taraftan da forsalar küreklerine sarılmış ve paşa gemisi yarım saat içinde yelkenlerini şişirerek yola düzülmüştü.

ENGİZİSYON MAHKEMESİNİN ATEŞTE YAKTIĞI KADIN..

O günlerde Kemal reisin kulağına kadar erişen tüyler ürpertici bir vakadan bütün Endülüs müslümanları derin acı duymuşlardı.

Endülüsün en mamur eyaletlerinden biri olan (Mürsiye) yolunda bir İspanyol zabitinin casus diye yakalayıp hükûmet merkezine getirdiği ak saçlı bir müslüman kadını engizisyon mahkemesinde üç gün üç gece işkence gördükten sonra ateşte yakılmıştı. Bu kadın Malkada düşmanla çarpışan kahraman Endülüs zabitlerinden Hasanın anasıydı. Vakadan haberdar olan Endülüslüler Hasanın kulağına anasının şehadet haberini bildirmek istememişlerdi. Fakat düşman başkumandanı Don Petro Fernendez Malka kalesine bu haberi çabuk ulaştırmıştı.

Don Petro: «Mahkeme ananın cezasını verdi. Eğer şehri ve kaleyi teslim etmezseniz, senin sonun da ananın akibeti gibi feci olacaktı. Seni de engizisyon mahkemesine teslim edeceğiz!» demişti.

Mürsiyelileri ayaklandıran bu hâdise bütün Endülüs müslümanlarını acındırmıştı. (Sitti Hüsniye)nin bu feci ve tüyler ürpertici ölüm haberi Garnataya da aksetmiş.. fakat, Melik Ebü Abdulldah ile Hasanın arası açık olduğu için, Endülüs sultanı bu haber karşısında en ufak bir teessür bile duyamamıştı.

Mürsiyeliler çok merd ve cesur insanlardı. Sitti Hüsniyenin ölümü onları çok çabuk harekete geçirmiş, şehirde eli siâh tutanlar yirmisinden yetmişine kadar herkes kale içine toplanarak: «İntikam alacağız!» diye bağırışmıştı. Burada toplanan bir fırka askerin başına gene bir Endülüs zabiti olan Sitti Hüsniyenin diğer oğlu Hüseyin geçmişti. Şimdi, Malkada Hasan, Mürsiyede de Hüseyin düşmandan analarının öcünü almak için fırsat kolluyorlardı.

Kemal reisin Malkaya hareketine ve bütün Türk akıncılarının ayranlarını kabartmağa sebep olan bu hâdise, Malka önlerinde iki donanmanın çarpışmasına meydan açmış oluyordu.

Bütün gemicilerin ağzından Sitti Hüsniyenin ölümüne dair sözler dolaşıyordu. Endülüsün inkiraz tarihinde (Sitti Hüsniye) ilk şehid müslüman kadını olarak anılacaktı.

***

DONANMAMIZIN YAPTIĞI BİR GECE BASKINI!

Türk donanması Malka limanı önlerine yaklaşmadan, küçük çektirilerle iki gözcü göndermişti.

Ortalık karanlıktı. Kemal reis donanmayı üç kola ayırmıştı. Gece yarısından sonra düşman donanmasına büyük bir baskın yapılacaktı.

Bu sırada gözcüler, Türklere yardım vadeden Salinalı kaptan Gastonla da bir tesadüf eseri olarak karşılaştılar.

Kaptan Gaston doğruca amiral gemisine yanaşmış ve cebinden bir mektup çıkararak:

— İşte amiral, Ahmed Selimin kardeşini şehir varoşlarından içeriye sokmağa muvaffak oldum. Size imzasile yazılmış bir de mektup getirdim.

Dedi. Kaptan Gaston tam vaktinde yetişmişti. Kemal reis mektubu okudu:

«Gastonun gösterdiği gizli yoldan biraz sonra kardeşime kavuşacağım. Salinali kaptanın bana azamî yardım ve fedakârlığı gösterdiğine inanmanız için size bu mektubu yazıyorum. Bizi unutmayınız!» İbrahim

Bu mektup arapça yazılmıştı. Kemal reis sözünde durmuş olmak için derhal gemi kethüdasına şu emri verdi:

— Kaptanın parasını getiriniz.. kendisine teslim edelim.

Kaptan Gaston amiralın yanına sokuldu:

— Şimdi paraya ihtiyacım yok, amiral! Gemimin tehlikeye düşmesi muhtemeldir. Bu parayı sizden birkaç gün sonra alırım.

Ve geminin direğine dayanarak geniş bir nefes aldı:

— İbrahimi varuşlara sokayım derken, az kaldı iki İspanyol nöbetçisine yakalanıyordum. Bereket versin ki, kimseye sezdirmeden ikisini de boyunlarına kemend atarak suya düşürdüm ve boğdum.

— İbrahimin talii varmış.. şimdi inandım ki, sen de İspanyol donanmasının düşmanısın! O halde bize de yardım etmez misin?. Ben de sana İbrahimin verdiği paradan daha fazla para veririm!.

Gaston bu işi para ile yapmak istemediğini anlatmak için, gülerek başını salladı:

— Petro Fernandez'den öc alabilmek için, ne mümkünse yapacağım. Eğer benim dediğimi yaparsanız, çok yakında İspanyol başkumandanını diri olarak esir alabilirsiniz! Size istediğiniz yardımı yapmağa hazırım..

Kemal reis, kaptanın cevabından memnun olmuştu. O gece Türk donanmasına kılavuzluk edecek böyle bir adama çok ihtiyaç vardı.

Kemal reis:

— Hayır, dedi, ben kimseye bedava iş gördürmek istemem. Biz üç gün sonra tekrar Mayorka adasına döneceğiz. Oraya gelirsen, hem İbrahimin bize bıraktığı parayı alırsın!.. Hem de sana vereceğimiz hediyeleri...

— Madem ki, israr ediyorsunuz! Öyle olsun, amiral! Bu gece ne yapmak fikrindesiniz?.

Kemal reis maksadını gizlemedi:

— Donanmayı üç kola ayırdım.. limana üç cepheden baskın yapıp döneceğim.

Kaptan Gaston eski bir deniz kurdu görünüşile kaşlarını çattı:

— Elinizdeki kuvveti üçe bölmeniz fikri hiç hoşuma gitmedi..

— Neden?.

(Arkası var)

Yüksek Mühendis Mektebi Artırma ve Eksiltme Komisyonundan :

1 — 27/8/936 ve 14/9/936 tarihlerinde eksiltmeye konulup istekli çıkmamasından dolayı intaç edilemeyen Yüksek Mühendis Mektebi binası dahilindeki «21115» lira «98» kuruş keşif bedelli «B» kısmının bazı maddeleri tâdil edilen şartnameye göre inşası.

2 — Bu işe aid şartname ve evrak şunlardır:

A — Eksiltme şartnamesi ve buna merbut olan inşaatın tarifi, fennî ve husuŝî şartnameler.

B — Mukavele projesi.

C — Bayındırlık işleri genel şartnamesi.

D — Plân ve projeler.

İstekliler bu şartnemeleri ve evrakı «110» kuruş bedel mukabilinde mektep idaresinden alabilirler.

3 — Eksiltme 11/11/936 Çarşamba günü saat «15» de Gümüşsuyunda Yüksek Mühendis Mektebi binası içindeki arttırma ve eksiltme komisyonunda kapalı zarf usulile yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin «1584« lira muvakkat teminat vermesi, bundan başka aşağıdaki vesikaları haiz olup getirmesi lâzımdır.

A — Nafıa Vekâletinden alınmış yapı müteahhitliği ehliyet vesikası.

B — «10000» liralık iş yaptığına dair Nafıa Vekâletince tasidkli vesika.

C — 936 yılına aid ticaret odası vesikası.

D — İsteklilinin mühendis veya mimar olduğuna dair diploma veya sureti, mühendis veya mimar olmadığı takidrde bunlardan biri ile ortak olarak çalışdığına dair Noterden musaddak vesika.

5 — Teklif mektupları yukarıda 3 üncü maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Yüksek Mühendis Mektebi binası içindeki arttırma ve eksiltme komisyonu Başkanlığına makbuz mukabilinde verilecektir. Posta ile gönderilecek mektupların nihayet 3 üncü maddede yazılı saate kadar gelmiş olması ve dış zarfın mühür mumu ile iyice kapatılmış bulunması şarttır. Postada olacak geci kmeler kabul edilmez. (2343)

Muallime aranıyor

Kadıköyünde Moda iskelesi civarında oturan bir kız çocuğa pazradan maada her gün öğleden evvel iki saat ilk mektep ikinci sınıfının derslerini öğretecektir. İsteklilerin tahsil ve tecrübe derecelerile istedikleri ücretlerini ve adreslerini (muallime) rumuzile İstanbul posta kutusu (176) ya göndermeleri.

İstanbul Defterdarlığından :

Keşif bedeli 1202 lira 70 kuruştan ibaret bulunan vilâyet hükûmet konağı bahçesinin soğuk çeşme kapısı yanında baş vekâlet evrak mahzeninin Ebüssuut caddesi üzerindeki yıkılmış istinat duvarının tamiri açık eksiltmeye konulmuştur. İsteklilerin keşif şartname ve projesini görmek isteyenlerin 12/11/936 perşembe günü saat on dörtte en az bin liralık bu işe benzer iş yaptıklarına dair Nafıa direktörlüğünden alacakları müteahhitlik ve Ticaret odası vesikaları ve 91 liralık muvakkat teminat akçelerile Millî Emlâk müdürlüğünde toplanan komisyona gelmeleri. (M.) (2548)

İstanbul Nafıa Müdürlüğünden :

16/11/936 pazartesi günü saat 16 da İstanbul Nafıa müdürlüğünde Topkapı sarayı mimar Sinan mutbakları tamiratı açık eksiltmeye konulmuştur.

Mukavele: Eksiltme, Bayındırlık işleri genel, hususî ve fennî şartnameleri, proje, keşif hülâsasile buna müteferri diğer evrak dairesinde görülecektir.

Muvakkat teminat «675» liradır.

İsteklilerin teklif mektuplarını ve en az «5000» liralık bu işe benzer iş yaptığına dair gösterecekleri vesika üzerine Nafıa Müdürlüğünden almış olduğu müteahhitlik ve Ticaret odası vesikaları ile 16/11/936 pazartesi günü saat 16 ya kadar Nafıa müdürlüğüne gelmeleri. (2557)

Bursa Ticaret ve Zahire Borsası Komiserliğinden :

Borsamızca açık eksiltme ile satın alınacak kantar, baskül, tartı ve kefe zincirlerinin eksiltmesi on gün daha uzatılmış olduğundan isteklilelerin eksiltme günü olan 13/11/936 cuma günü saat 15 de Borsada bulunmaları ilân olunur. (2751)

Bursa Kaplıcaları

Türk Anonim Şirketinden :

Şirketimize aid olup Bursa Çekirge caddesinde her türlü konfor ve fennî tesisatı haiz (ÇELİK PALAS HOTEL - BANYO) su bütün mobilya ve takımlarile birlikte uzun müddetle icara verilecektir. İsteklilerin gerek işletme tarzı ve gerekse bedeli icar hakkında yapacakları teklifleri 15 kânunuevel 936 tarihine kadar şirketin Bursadaki merkezine bildirmeleri.

Muğla Şehri Içme Suyu Tesisat ve İnşaat Eksiltmesi

Dahiliye Vekâletinden:

Evvelce eksiltmeye çıkarılıp ta talibi zuhur etmeyen Muğla içme suyu tesisat ve inşaatı aşağıda yazılı evvelki şeraite göre yeniden eksiltmeye çıkarılmıştır.

Muğla şehrine (783) metre mesafeden su isalesi ve şehir dahilindeki şebeke için icabeden malzemelerin tedariki ve boru ferşiyatının icrası ile sair buna müteferri imalâtın yapılması ve şehir dahilinde iki depo inşası, su saatleri ve diğer alât ve edevatın tedariki kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.

1 — İşin muhammen bedeli (59977) lira (82) kuruştur.

2 — İsteklilerin bu işe aid şartname, proje ve sair evrakı üç lira mukabilinde Dahiliye Vekâleti Belediyeler İmar heyeti fen şefliğinden alabilirler.

3 — Eksiltme 23/XII/936 tarihine rastlıyan çarşamba günü saat on birde Ankarada Dahiliye vekâleti binasında toplanacak Belediyeler İmar heyetince yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin aşağıda yazılı teminat ve vesaiki ayni gün saat ona kadar komisyon reisliğine teslim etmiş olmaları lâzımdır.

A — 2490 sayılı kanunun 16 ve 17 inci maddelerine uygun 4248 lira 89 kuruşluk muvakkat teminat.

B — Kanunun tayin ettiği vesikalar,

C — Kanunun 4 üncü maddesi mucibince eksiltmeye girmeye bir mâni bulunmadığına dair imzalı bir mektup.

D — Nafıa vekâletinden tasdikli fenni ehliyet vesikası.

5 — Teklif mektupları ihale günü saat ona kadar makbuz mukabilinde komisyon reisliğine verilecektir. Posta ile gönderilecek mektupların iadeli taahhütlü olması ve nihayet bu saate hadar komisyona gelmiş bulunması lâzımdır. Bu iş hakkında fazla izahat almak isteyenlerin belediyeler imar heyeti fen şefliğine müracaat etmeleri. (1658) (2750)

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

I. — İstanbul başmüdürlüğü için tip ve eb'adı şartnamesine bağlı listede yazılı 5772,32 lira muhammen bedelli, 213 kalem mobilyanın imali kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

II. — Eksiltme 10/XI/936 tarihine rastlıyan salı günü saat 15 de Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki Alım komisyonunda yapılacaktır.

III. — Muvakkat teminat (433) liradır.

IV. — İsteklilerin, eksiltmeye girebilmeleri için ihale gününden en az üç gün evvel İnhisarlar İnşaat şubesine müracaat edip bu gibi işleri muvaffakıyetle yaptıklarına dair vesikalarını ibraz ederek ayrıca vesika almaları lâzımdır.

V. — Bu işe aid şartnameler parasız olarak her gün levazım ve mübayaat şubesinden alınabilir.

VI. — Teklife aid kapalı zarflar ihale günü en geç tam saat 14 de kadar yukarda adı geçen komisyon reisliğine makbuz mukabilinde verilmiş olmalıdır. (2460)

İstanbul Levazım Amirliği Satınalma Komisyonu ilânları

İdareleri İstanbul levazım âmirliğine bağlı müessesler için 50 bin kilo ıspanak, 25 bin kilo lahana, 50 bin kilo pırasa, 4000 kilo havuç, 14 bin kilo kereviz, 14500 kilo karnabahar, 25 bin demed maydonoz 19/11/936 perşembe günü saat 15,30 da Tophanede satınalma komisyonunda kapalı zarfla eksiltmesi yapılacaktır. Hepsinin tahmin bedeli 10062 lira 50 kuruştur. İlk teminatı 754 lira 69 kuruştur. Şartnamesi komisyonda görülebilir. İsteklilerin kanunî vesikalariyle teklif mektuplarını ihale saatinden evvel komisyona vermeleri. (190) (2669)

★

Tophane ve Davutpaşa fırınları için 180 adet tahta iskara 10/11/936 salı günü saat 14 de Tophanede satınalma komisyonunda pazarlıkla alınacaktır. Tahmin bedeli beher adedi dört liradır. İlk teminatı 54 liradır. Şartname ve nümunesi komisyonda görülebilir. İsteklilerin belli saatte komisyona gelmeleri. (193) (2670)

★

Maltepe Askerî lisesi için 2000 kilo hafif benzin 40 kilo kastrol 80 kilo mobiloil yağı 10/11/936 salı günü saat 15 de Tophanede satınalma komisyonunda pazarlıkla alınacaktır. Hepsinin tahmin bedeli 744 liradır. İlk teminatı 55 lira 80 kuruştur. Şartnamesi komisyonda görülebilir. İsteklilerin belli saatte komisyona gelmeleri. (192) (2671

★

Levazım âmirliğine bağlı müesseseler için 20 adet Zonguldak tipi dökme soba 10/11/936 salı günü saat 14,30 da Tophanede satınalma komisyonunda pazarlıkla alınacaktır. Tahmin bedeli 480 liradır. İlk teminatı 34 buçuk liradır. Şartname ve nümunesi komisyonda görülebilir. İsteklilerin kanunî vesikalariyle belli saatte komisyona gelmeleri. (191) (2672)

★

İdareleri İstanbul levazım âmirliğine bağlı müesseseler için beş bin liralık toz şeker 10/11/936 salı günü saat 15,30 da Tophanede satınalma komisyonunda pazarlıkla alınacaktır. Beher kilo tahmin fiatı 27 kuruş 25 santimdir. İlk teminatı 375 liradır. Şartname ve nümunesi komisyonda görülebilir. İsteklilerin belli saatte komisyona gelmeleri (198) (2726)

İstanbul Harici Askerî KITAATI İLÂNLARI

221000 kilo ekmeklik un kapalı eksiltmeye konmuştur. Tahmin bedeli 30940 liradır. Şartnamesi Alay satınalma komisyonundadır. Eksiltme 10/11/936 salı günü saat 15 de Amasyada Alay İdman yurdunda yapılacaktır. İlk teminatı 2320 lira 50 kuruştur. İsteklilerin Maliye vezne makbuzu veya banka makbuzu ile komisyona müracaatları. (422) (2500)

İst. 2 ci icrasından:

Mahcuz ve paraya çevrilmesine karar verilen Eyüp Silâhtarağa 27 numaralı tuğla harmanında ve iki fırın içinde bulunan yüz kırk bin pişmemiş tuğla ile on ton kömür mahallinde 11/11/936 çarşamba günü saat 9 dan 10 buçuğa kadar ikinci açık arttırma ile işbu çiy tuğla ve kömür halihazırı ile satılacaktır. İsteyenlerin mahallinde hazır bulunmaları ilân olunur. (27217)

Eskişehir İçme Suyu Tesisat ve İnşaat Eksiltmesi

Dahiliye Vekâletinden:

Eskişehir dahilindeki şebeke için icap eden malzemelerin tedariki ve boru ferşiyatının icrası ile sair buna müteferri imalâtın yapılması kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.

1 — İşin muhammen bedeli 71670 liradır.

2 — İstekliler bu işe aid şartname, proje ve sair evrakı 360 Kr. mukabilinde Dahiliye vekâleti Belediyeler İmar heyeti fen şefliğinden alabilirler.

3 — Eksiltme 23/XII/936 tarihine rastlayan Çarşamba günü saat on birde Dahiliye vekâleti binasında toplanacak belediyeler İmar heyetince yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin aşağıda yazılı teminat ve saiki ayni gün saat ona kadar komisyon reisliğine teslim etmiş olmaları lâzımdır.

A — 2490 sayılı kanunun 16 ve 17 inci maddelerine uygun 4833 lira 50 kuruşluk muvakkat teminat.

B — Kanunun tayin ettiği vesikalar,

C — Kanunun 4 üncü maddesi mucibince eksiltmeye girmeye bir mani bulunmadığına dair imzalı bir mektup,

D — Nafıa vekâletinden tasdikli fennî ehliyet vesikası,

5 — Teklif mektupları ihale günü saat ona kadar makbuz mukabilinde komisyon reisliğine verilecektir. Posta ile gönderilecek teklif mektuplarını iadeli teahhütlü olması ve nihayet bu saate kadar komisyona gelmiş bulunması lâzımdır.

Bu iş hakkında fazla malûmat almak isteyenlerin Belediyeler imar heyeti fen şefliğine müracaat etmeleri. (2734)

Selimiye Askerî Satınalma Komisyonu

1 — Selimiye kışlası ahırları önünde mevcut gübre -istekliye tebliğ gününden on beş gün içinde kaldırılmak kaydile - satılacaktır.

Tahmin bedeli 250 liradır.

2 — Pazarlığı 11/11/936 çarşamba saat 14 de Selimiye satınalma komisyonunca yapılacaktır.

3 — Teminatı 37,5 liradır. (2774)

★

1 — 712400 kilo yulaf alınacaktır. Yulafın tahmin bedeli 48087 liradır.

2 — Alınacak yulafın şartnamesi komisyonda her gün görülebilir.

3 — Eksiltme 16/11/1936 Pazartesi günü saat 11 de Selimiyede Askerlik dairesi binasında toplanan Askerî Satınalma komisyonunca yapılacaktır.

4 — Eksiltme açık eksiltme suretile olacaktır.

5 — Yulafın muvakkat teminatı 3606 lira 53 kuruştur.

6 — Teminatlar vaktinden evvel yatırılmış ve taliplerin beraberlerinde şartnamenin 4. maddesinde yazılı kanunî vesikaları getirmiş olmaları şarttır. (2616)

Edirne Kültür Direktörlüğünden :

Cinsi	Azı	Çoğu	İlk teminatı	Tutarı	Kırdırma tarihi günü saati
Lâcivert kumaş	500	750 m.	242 L.	3225 L.	19/11/936 perşembe 15

Edirne Kız öğretmen okulu talebesinin ihtiyacı için cins ve miktarı yukarda yazılı elbiselik lâcivert kumaş 4/11/936 dan itibaren 15 gün müddetle kırdırmaya konulmuştur. Vermeğe istekli olanların belli gün ve saatte Dairemizde toplanacak komisyona gelmeleri ve nümuneyi görmek için de her gün okul idaresine başvurmaları ilân olunur. (2737)

Sıhhat ve içtimaî muavenet vekâleti iskân umum müdürlüğünden:

1 — Orta Anadolu vilâyetlerine yerleştirilen göçmenler için fennî şartnamesi dahilinde (5000) adet pullk imali eksiltmeye konulmuştur. Bu pulluklara ait fennî ve idarî şartnameler Ankarada İskân umum müdürlüğünde ve İstanbulda İskân müdürlüğünde mevcut olup talipler resmî tatil günleri hariç olmak üzere her gün saat dokuzdan on yediye kadar bu şartnameleri alabilirler.

2 — Pazarlıkla ihalenin 10/11/936 Salı günü saat 15 buçukta Sıhhat Vekâletinde hususi komisyonda yapılacağı. (2625)

Galatasaray Lisesi Satınalma Komisyonundan :

Galatasaray lisesinin Mayıs 937 sonuna kadar ihtiyacı olan «4740» lira tahmin edilen «24000» kilo üç cins elmanın 11/11/936 çarşamba günü saat 14,30 da İstanbul Liseler muhasebeciliğinde toplanan okul komisyonunca açık eksiltmesi yapılacaktır.

İlk teminat 355 lira 50 kuruştur. Bu işe istekli olanlar Ticaret odası vesika ve teminat makbuzlarile eksiltmeye gelmeleri.

Şartname mektepten görülüp öğrenilir. (2532)

İstanbulda Galatada rıhtım üzerinde yapılacak yolcu salonu projesine aid açılan müsabaka:

İstanbul Liman İşletme İdaresinden:

Galata Rıhtımında Merkez ve Çinili Rıhtım hanları arasındaki idaremize aid yıkılacak olan Panorama, Orta, Maritim hanlarının mebni bulunduğu arsa üzerine yeniden inşa ettirilecek yolcu salonu projesi için Türk ve Ecnebi Mimar ve İnşaat mühendisleri arasında bir müsabaka açılmıştır.

Müsabaka 6 Şubat 1937 tarihinde hitam bulacaktır.

Projeler bir jüri heyeti tarafından incelenerek birinciye (2500), ikinciye (1000) ve beğenilen diğer iki projeye (500) zer lira mükâfat verilecektir. Taliplerin proje müsabakasına aid izahnameyi Galatada Fenmenecilerde Haydar hanında Fen servisi şefliğimize müracaatla almaları lüzumu ilân olunur. (2754)

Kültür Bakanlığı Erkek Terzilik Okulu Direktörlüğünden :

1 — Okul Divanyolunda, Biçki Yurdu sokağındaki (3) numaralı binaya taşınmıştır.

2 — Erkek talebe kaydına devam edilmektedir. Telefon No. 22480. (2761)

İnhisarlar İstanbul Başmüdürlüğünden:

Hükmü İkinci teşrin 936 sonunda bitecek olan içki satıcılığı tezkerelerinin yenileme muamelesi Beyoğlu mıntakalarındaki satıcılar için 936 İkinci teşrin on beşinden yirmi ikisine, İstanbul ve diğer mıntakalardaki satıcılar için de ayni ayın yirmi ikisinden otuzuna kadar yapılacaktır.

936 Birinci kânunun birinci gününe kadar tezkerelerini yenilemeyerek içki satanlar hakkında kanunî icaplar tatbik edileceğinden muayyen günlerde satıcıların konturatları, eski tezkereleri ve birer fotoğraflarile müracaat ederek yeni tezkerelerini almaları ilân olunur. (2562)

Sahibi Necmeddin Sadak — Umumî neşriyat müdürü: Enis Til
Akşam matbaası